

Pia-Liisa Holopainen

**ISIEN NÄKEMYKSET LAADUKKAASTA
VARHAISKASVATUKSESTA JA
PÄIVÄHOIDOSTA**

Varhaiskasvatustieteen

pro gradu -tutkielma

Lukukausi 2014

Kasvatustieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

Tiivistelmä. Pia-Liisa, Holopainen. 2014. Isien näkemykset laadukkaasta varhaiskasvatuksesta ja päivähoitosta. Varhaiskasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. 61 sivua + liitteet.

Aikaisemmin päivähoiton ajateltiin mahdollistavan vanhempien työssäkäynnin. Nyt ajatus lasten oikeudesta päivähoitoon ja heidän kasvunsa sekä kehityksensä tukeminen mahdollisimman hyvin on nostanut esiin palveluiden varhaiskasvatuksellista merkitystä, jonka vuoksi varhaiskasvatuksen laatua pyritään kehittämään.

Tässä tutkimuksessa tutkin päivähoiton laatua isien näkökulmasta. Isät jäävät usein sivuun päivähoiton ja kodin välisessä yhteistyössä, ja vanhempien näkemyksiä kartoittaneissa tutkimuksissakin heidän äänensä on jäänyt vähemmistöön. Tutkimuksen tehtävänä on selvittää mitä isät pitävät laadukkaana päivähoitopalveluna ja varhaiskasvatuksena. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten isät kokevat yhteistyön päivähoiton henkilökunnan kanssa.

Laadullisen tutkimuksen aineiston keräsin fokusparihaastatteluissa. Haastattelin kahdeksan isää kahdesta eri päiväkodista syksyllä 2013. Tutkimuksen aineiston tarkasteluun sopi parhaiten aineistolähtöinen aineistonanalysointimenetelmä.

Tutkimustulokset osoittivat, että isät ajattelevat päivähoiton antavan lapselle ensisijaisesti valmiuksia siirtyä kouluun. Sosiaalisten taitojen oppiminen nousi isien mukaan yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi päivähoitossa. Isien mukaan laadukas päivähoito ja varhaiskasvatus koostuvat pysyvistä ihmissuhteista, turvallisuudesta ja lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimisesta kasvatuksessa. Isät olivat pääasiassa tyytyväisiä päivähoiton laatuun.

Isät kokivat yhteistyön päivähoiton henkilökunnan kanssa riittäväksi. Isät pitivät luontevimpana yhteistyömuotona lapsen tuonti- ja hakutilanteita. Isät eivät pitäneet asioiden tiedottamista tai hoitamista verkossa hyvänä. Isät korostivat, että heidän on tärkeää voida luottaa päivähoiton henkilökuntaan ja heidän lapsen hoidon ja kasvatuksen ammattitaitoon, voidakseen jättää lapsen hyvin mielin päivähoitoon.

Tämän tutkimuksen mukaan isät osallistuvat jonkin verran lasten kasvattamiseen ja hoivaamiseen. He tuovat ja hakevat lapsia päivähoitosta ja osallistuvat lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin sekä joihinkin päivähoiton tapahtumiin. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat sen, että isät haluavat osallistua lastensa elämään ja kasvatukseen sen sijaan että he olisivat vain perheen elättäjiä ja leiväntuojia.

Tämä tutkimus tuo esille isien näkökulman laadukkaasta päivähoitosta ja varhaiskasvatuksesta aikaisempien samaa aihetta käsittelevien tutkimusten rinnalle, joissa on pääasiassa tavoitettu vain äidit. Tutkimus antaa vinkkejä päivähoiton henkilökunnalle, miten heidän on hyvä rakentaa yhteistyötä isien kanssa. Päivittäisiin vuorovaikutustilanteisiin on panostettava ja huolta herättävät asiat on osattava ottaa puheeksi ammatillisesti.

Avainsanat: laatu, varhaiskasvatus, päivähoito, isät, yhteistyö

Keywords: quality, early childhood education, daycare, fathers, co-operation

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PÄIVÄHOIDON LAATU	3
2.1 Laatu määräytyy yhteiskunnan mukaan.....	3
2.2 Laatu ja vanhemmat	5
2.3 Laadunhallinnan keinot ja välineet	7
2.4 Laadun arvioiminen	8
2.5 Laadun kehittäminen	11
3 PERHEEN JA PÄIVÄHOIDON HENKILÖKUNNAN VÄLINEN YHTEISTYÖ	14
3.1 Kasvatuskumppanuus	14
3.2 Perhelähtöisyys	17
3.3 Perheen rooli.....	18
3.4 Isät, lapset ja päivähoito	19
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ.....	23
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	25
5.1 Fokusparihaastattelu.....	25
5.2 Aineiston keruu.....	27
5.3 Laadullinen sisällönanalyysi.....	29
5.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	31
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	35
6.1 Laadukas varhaiskasvatus ja päivähoito.....	35
6.2 Yhteistyö isien ja päivähoitohenkilökunnan välillä	44
6.2.1 Odotukset ja toiveet yhteistyölle	44
6.2.2 Isien osallistuminen.....	49
7 POHDINTA.....	51

LÄHTEET..... 57

LIITTEET..... 62

1 JOHDANTO

Isyydestä puhutaan yhä enemmän julkisuudessa. On nostettu esiin esimerkiksi modernit isät, jotka osallistuvat enemmän kotitöihin ja vauvanhoitoon sekä ovat enemmän lastensa kanssa. Puhutaan vahvistuvasta isyydestä eli isistä, jotka haluavat osallistua lapsensa kasvatukseen, opettaa heille erilaisia asioita ja harrastaa lastensa kanssa. (Huttunen 2001, 150–151.)

Isien tieto päivähoidosta sekä heidän kokemuksensa vaikuttavat heidän käsitykseen laadukkaasta päivähoidosta. Lisäksi se, millaisen kuvan media antaa päivähoiton laadusta voi vaikuttaa isien käsityksiin. Usein isät jäävät sivuun kodin ja päivähoiton välisessä vuorovaikutuksessa. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoa isien odotuksista ja näkökulmista päivähoitopalveluihin, ja sitä kautta lisätä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan ja kuulluksi tulemistaan. Tutkimuksella pyrin painottamaan isien osallisuutta tuomalla julki isien ajatuksia koskien päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laatua.

Varhaiskasvatuksen laatua on tutkittu aikaisemminkin vanhempien näkökulmasta, mutta tällöin on tavoitettu pääasiassa äidit. Kaarina Mikkonen tutki pro gradu tutkimuksessaan vanhempien käsityksiä päivähoiton laadusta 2002, mutta tutkimukseen osallistui vain viisi äitiä. Jatkotutkimusehdotuksena Mikkosella olikin isien näkemysten ja kokemusten kuuleminen koskien päivähoiton laatua.

Kansainvälisesti merkittäviä päivähoiton laadun tutkijoita ovat Dahlberg, Moss ja Pence. Väitöskirjatutkimuksessaan Tauriainen (2000) selvitti henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatukäsityksiä päiväkodin integroidussa erityisryhmässä. Tiilikka (2005) on tutkinut äitien kasvatuskäsityksiä ja arviointeja hyvästä päiväkotikasvatuksesta.

Hujala-Huttunen (1995) on tehnyt ensimmäisen suomalaisen päivähoiton laadunarviointimallin, jota päivitettiin Oulun yliopiston *Laadunarviointi päivähoidossa* -projektissa vuosina 1997 – 2000 (Hujala, Parrila, Lindberg, Nivala, Tauriainen & Vartiainen 1999). Tätä laadunarviointimallia käytän myös omien tulosten tarkastelussa.

Alasuutari, Karila, Alila ja Eskelinen (2014) ovat tehneet laajan selvityksen uutta päivähoitolakia varten. Heidän tehtävänä oli vanhempien ja lasten kuuleminen. Työryhmä selvitti esimerkiksi mitä vanhemmat ajattelevat päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta sekä mitä kehittämistarpeita heidän mukaansa päivähoidossa ja varhaiskasvatuksessa on.

2 PÄIVÄHOIDON LAATU

Mitä on päivähoidon ja varhaiskasvatuksen laatu? Kuka sen määrittää ja asettaa tavoitteet? Päivähoidon työntekijöillä, hallinnon edustajilla ja päättäjille, lapsilla ja heidän vanhemmillaan on kaikilla erilainen käsitys laadukkaasta päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta, joten laatua arvioidessa tulokset eroavat riippuen siitä kenen näkökulmasta arviointi tehdään. Tässä luvussa käsittelen päivähoidon laatua vanhempien näkökulmasta, laadunhallinnan keinoja ja välineitä sekä laadun arvioimista ja kehittämistä.

2.1 Laatu määräytyy yhteiskunnan mukaan

Kasvatus on aina sidoksissa yhteiskunnassa vallitsevan kulttuurin olettamuksiin. Toimintaympäristön tunteminen sekä lapsiperheiden arjen tunteminen on välttämätöntä päivähoidon henkilökunnalle, jotta päivähoidon henkilökunta pystyy tarjoamaan perheiden tarpeiden mukaista laadukasta päivähoitoa. Myös tietoisuus työtä ohjaavasta lainsäädännöstä on osa päivähoidon henkilökunnan ammatillista osaamista. (Karila & Nummenmaa 2001, 27–28.)

Laki ja asetukset sekä niihin pohjautuvat kunnan päätökset ohjaavat ja velvoittavat laatuvaatimuksia. Suomen keskeisimpiä asiakirjoja laatuvaatimusten taustalla ovat päivähoitolaki ja -asetukset, lastensuojelulaki sekä sosiaalihoitolaki ja -asetukset. (Hujala ym. 1999, 60.)

Lasten päivähoidosta annetun lain mukaan päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Jokaisella lapsella on oikeus tuettuun varhaiskasvatukseen. Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoiton tulee edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Edistäessään lapsen kehitystä päivähoiton tulee tukea lapsen kasvua yhteisvastuuseen ja rauhaan sekä elinympäristön vaalimiseen. (Laki lasten päivähoidosta 36/1973 2 a §) Kunnan on järjestettävä lasten päivähoitopalvelut niin, että eri-ikäiset lapset saavat tasapuolisesti tarvitsemansa hoidon ja kasvatuksen paikallisten olojen edellyttämällä tavalla. (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 1 §)

Lastensuojelulain (417/2007) 1 § tavoitteena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lastensuojelulain 2 § mukaan vanhemmilla ja lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista ja heidän tulee huolehtia lapsen tasapainoisesta kehityksestä. Lasten ja perheiden kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja tarjottava perheelle tarvittaessa apua järjestämällä tarvittavia palveluja, erilaisia tukitoimia tai ohjausta tarvittaessa lastensuojelun piiriin.

Sosiaalihoitolaki (710/1982) 19 § määrää, että kunnan on tarjottava kasvatus- ja perheneuvolapalveluja. Tällä tarkoitetaan, että kunnan on tarjottava asiantuntijapalveluja kasvatus- ja perheasioissa sekä lapsen myönteistä kehitystä edistävää sosiaalista, psykologista ja lääketieteellistä tutkimusta ja hoitoa. Sosiaalihoitoasetuksen (607/1983) 8 § mukaan kasvatus- ja perheneuvonnan tehtävänä on tukea ja edistää lasten ja perheiden myönteistä kehitystä tarjoamalla ohjausta, neuvontaa ja muuta asiantuntija-apua ihmissuhteisiin, perhe-elämään ja lasten kasvatukseen liittyvissä asioissa.

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma (Stakes 2005, 7, 26–27) ohjaa myös varhaiskasvatusta. Tämän tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa ja sen kehittämistä. Lisäksi tavoitteena on kiinnittää huomiota varhaiskasvatushenkilöstön ammattitaitoon, vanhempien osallisuuteen varhaiskasvatuksen palveluissa sekä moniammatilliseen yhteistyöhön. Nämä tukevat lapsen oppimista, kehittymistä ja tätä kautta myös kouluvalmiutta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään varhaiskasvatusta ohjaavat sisällölliset orientaatiot, mutta tässä korostetaan sitä, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on oppimisvalmiuksien antaminen, joiden avulla lapsi ymmärtää maailmaa paremmin. Ei ole siis tavoitteena opettaa lapselle erilaisia asioita, vaan tarkoituksena on tarjota lapselle erilaisia kokemuksia ja oppimisympäristöjä. Lapset ja lapsiryhmät tarttuvat näistä itseään kiinnostaviin asioihin, mihin kasvattajien tulisi reagoida.

Yhteiskunnan muutokset, erityisesti tällä hetkellä julkisen talouden velkaantuminen, vaikuttaa päivähoitoon. Säästötoimenpiteet näkyvät varhaiskasvatuspalveluissa suurenevinä lapsiryhminä ja resurssien niukkenemisenä, mikä hankaloittaa varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämistä. (Välimäki 2013, 189–191.)

2.2 Laatu ja vanhemmat

Päivähoito on palvelua lapsiperheille, jolloin on tärkeää tietää millainen on muuttuvan yhteiskunnan lapsiperheiden tarve. Päivähoidon tulisi vastata asiakkaidensa tarpeisiin mahdollisimman hyvin ja asiakkaille eli vanhemmille ja lapsille tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa esimerkiksi päivähoiton toiminnan tavoitteisiin. Arvioimalla varhaiskasvatuksen ja päivähoiton laatua vanhemmat pystyvät rakentamaan päivähoitohenkilöstön ja hallinnon kanssa yhteisen perustan ja käsitteet keskustella päivähoitokasvatuksesta, sen tavoitteista, vahvuuksista ja kehittämishaasteista. (Hujala & Fonsén 2011, 312.)

Hyvään varhaiskasvatukseen kuuluu yhteistyö vanhempien kanssa eli kasvatuskumppanuus. Kuitenkin lasten tulo- ja hakutilanteissa käydyt keskustelut sekä

pidemmät erikseen sovitut keskustelut esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut vievät henkilökunnan työajasta noin 5 %. Luottamuksellisiin suhteisiin on panostettava rakennettaessa kasvatuskumppanuutta. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. (Kalliala 2012, 90–92.)

Lapsen laadukkaan kasvun ja kehityksen mahdollisuuksiin vaikuttaa lapsen kasvatuksesta huolehtivien aikuisten yhteistyö. Kodin ja päivähoidon aikuisten tulee vaalia samoja arvoja ja normeja, jotta lapsen kasvatusta olisi johdonmukaista ja vältyttäisiin ristiriidoilta. Kasvatuksellisen jatkuvuuden rakentaminen on tärkeää oppimis- ja kasvuympäristöissä toimivien aikuisten kannalta. Kasvuympäristöjen jatkuvuudella tarkoitetaan lapsen eri kasvuympäristössä toimivien aikuisten yhteisiä kasvatuseriaa ja -tavoitteita. (Hujala ym. 1999, 14–16.)

Päivähoidon laatuun vaikuttaa myös ihmissuhteiden pysyvyys. Pysyvän hoitosuhteen myötä aikuinen oppii tuntemaan lapsen paremmin ja ymmärtää myös lapsen omaperäisiä ilmaisuja ja tapoja. Näin aikuinen voi reagoida herkemmin lapsen tarpeisiin. Hoitajien herkkyys lasten tunteille ja tarpeille on yhteydessä lasten positiiviseen käyttäytymiseen ja parempiin kaverisuhteisiin. Lapsi myös tuntee olonsa turvallisemmaksi tutun aikuisen seurassa, joten hän voi käyttäytyä vapautuneemmin. (Koivisto 2007, 125, 129, 145.) Tutun aikuisen seurassa lapset ovat myönteisempiä, ottavat enemmän kontaktia ja itkevät vähemmän. Aikuisen ja lapsen välinen suhde vaikuttaa lapsen oppimiseen, sosiaaliseen kehitykseen sekä myöhemmällä iällä myös sosiaaliseen ja emotionaaliseen hyvinvointiin. (Hujala ym. 1999, 133–134.)

Lasten keskinäinen vuorovaikutus vaikuttaa myönteisesti päivähoidon laatuun. Ystävät edistävät sopeutumista sekä selviytymistä stressaavista tilanteista. Vertaisvuorovaikutuksessa lapset oppivat erilaisia asioita, kuin aikuisilta. Aikuisten tulisi antaa tilaa lasten keskinäiselle vuorovaikutukselle ja tarjota sopiva ympäristö työskentelyyn ja oppimiseen. (Fabian 2007, 8–10; Hujala ym. 1999, 138–140.)

2.3 Laadunhallinnan keinot ja välineet

Varhaiskasvatuksen laadunhallinta on toimintatapa, jonka avulla lapset, vanhemmat, henkilökunta ja hallinto yhdessä arvioivat ja kehittävät toimintaa tavoitteiden suuntaisesti. Laadunhallinta on päivittäin varhaiskasvatuksen perusteiden pohtimista, arviointia ja kehittämistä. Tavoitteena on järjestää tasalaatuista ja hyvää palvelua käytettävissä olevin voimavaroin. (Hujala ym. 1999, 56–57.)

Laadunhallinta on prosessi, joka on jaettu neljään eri vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa pohditaan laadunhallinnan perusteita ja sitoudutaan työhön. Toisessa vaiheessa laaditaan laadunhallinnan suunnitelma sekä rakennetaan laatukriteerit. Kolmannessa vaiheessa arvioidaan toimintaa, jonka jälkeen neljännessä vaiheessa kehitetään toimintaa ja arvioidaan sitä uudelleen. (Hujala ym. 1999, 71.)

Laadunhallinnan ydin on kasvatustilanne, joka muodostuu perushoidosta, aikuisen ja lapsen välisestä vuorovaikutuksesta, lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta, lapsilähtöisestä toiminnasta sekä toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista. Lapsen fyysinen hyvinvointi luo pohjan psyykkiselle hyvinvoinnille. (Hujala ym. 1999, 128–131.)

Osa laadunhallintaa on säännöllinen dokumentointi, joka varmistaa laadun pitkäjänteisen seurannan ja mahdollistaa laadun arvioinnin (Stakes 2005, 45). Oman työn ja toiminnan reflektointi on oleellinen osa arviointia sekä kasvatustilan asiantuntijuutta. Reflektoidulla pystytään kehittämään työyhteisön toimivuutta. Keskeistä tässä on tavoitteellinen toiminta, oppiminen sekä sitoutuminen toiminnan arvioimiseen ja kehittämiseen. Kaikki alkaa yksilön halusta kehittyä ammatillisesti, mikä johtaa yhteisten dialogien kautta yhteisölliseen oppimiseen. Yhteisten tavoitteiden asettaminen sekä niihin yhteistyöllä pyrkiminen tukee laadukkaan ammatillisen toiminnan kehittymisprosessia. Tämä edellyttää avointa ja positiivista ilmapiiriä, missä työntekijät uskaltavat kertoa omia mielipiteitään ja antaa ammatillista palautetta toisilleen. (Kupila 2004, 113–114.)

Työyhteisön on tärkeä kokea arviointi mielekkääksi tavaksi kehittää toimintaa, kehittyä ammattilaisena sekä kehittyä ammattiyhteisönä. Toiminnan reflektointi luo pohjan

toiminnan kehittämiseen. Sen avulla pystytään tunnistamaan muutosta vaativia ongelmia, minkä mukaan toimintaa aletaan kehittää. Päivähoidon henkilökunta on hyvin moniammatillinen työyhteisö, jossa on tärkeä hyödyntää jokaisen työntekijän yksilöllistä osaamista ja asiantuntijuutta. (Kupila 2004, 115–116.)

2.4 Laadun arvioiminen

Toiminnan arviointi on keino selvittää varhaiskasvatuksen vahvuuksia sekä kehityshaasteita. Laadun arviointi tekee näkyväksi varhaiskasvatuksen toteutumisen ja sen avulla pystymme asettamaan tavoitteita laadun kehittämiseksi. Laadunarvioinnin avulla voidaan kehittää päivähoitoa ja varhaiskasvatusta. (Hujala & Fonsén 2011, 312.)

Varhaiskasvatuksen tutkimuksissa on ollut neljä aaltoa. Varhaiskasvatuksen laatua on alettu tutkimaan Yhdysvalloissa 1970-luvulla, jolloin tutkimuksissa vertailtiin kotihoitoa ja päivähoitoa. Laadun arvioinnista syntyi erilaisia näkemyksiä. Toiset ovat sitä mieltä, että laatua voidaan arvioida vain päivähoidon tavoitteiden pohjalta ja toiset ovat sitä mieltä että laatu on subjektiivinen asia eikä sitä voida määritellä tai arvioida. Perinteinen näkökulma on ollut tarkastella laatua objektiivisesti eli ulkoisesti mitattavien asioiden avulla. (Clarke-Steward 1987, 105.)

1980-luvun tutkimukset pyrkivät löytämään erilaisten hoitomuotojen vaikutuksia lapsen kehitykseen. Tutkimuksista selvisi, että erilaisista taustoista tulevat lapset kokevat ja reagoivat eritavalla päivähoitoon. Kansainvälisten laatumittausten haasteeksi on huomattu se, että päivähoitoon ja sen laatuun vaikuttaa aika, paikka ja kulttuuri. (Aubrey, David, Godfrey & Thompson 2000, 96, 139.)

Eurooppalaiset varhaiskasvatuksen tutkijat toivat laadunarviointiin subjektiivisuuden, dynaamisuuden ja kontekstuaalisen näkökulman eli he toivat laatu keskusteluun sellaisen ajatuksen, että laatu on asia, joka saa eri merkityksiä ajan ja paikan mukaan. Suomessa laatua alettiin tutkia 1990-luvulla, jolloin tutkittiin päivähoidon pitkäaikaisia vaikutuksia lapsen myöhempisiin elämänvaiheisiin. Näissä tutkimuksissa kiinnitettiin

huomiota perheiden yksilöllisiin eroihin sekä kasvatusympäristöjen laadullisiin eroihin. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 179–180.)

Uusin 2000-luvulla noussut laadunarvioinnin näkökulma on inklusiivinen eli osallistava näkökulma, joka pyrkii muodostamaan laadun käsitteen yhteisestä näkemyksestä ottaen huomioon päivähoitotoiminnan tavoitteet, asiantuntijatiedon ja sen että laatuksitykset ovat kulttuurisia ja subjektiivisia. Tutkijat ovat kiinnostuneita ihmisten henkilökohtaisista näkemyksistä ja kokemuksista varhaiskasvatuksen laadusta. Yhä enemmän korostetaan lasten näkökulman huomioimista tutkimuksissa. (Tauriainen 2000, 9.)

Kansainvälisesti tunnettu varhaiskasvatuksen laadunarvioija on taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development), jonka tavoitteena on elintason ja talouskasvun edistäminen, vapaakaupan edistäminen sekä työllisyyden säilyttäminen. Suomi on osallistunut OECD:n 2009 käynnistämään hankkeeseen ”Encouraging Quality in Early Childhood Education and Care”, jonka tavoitteena oli tarkastella päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttavia tekijöitä ja selvittää keinoja laadun arvioinnille ja kehittämiseksi. OECD:n mukaan Suomessa varhaiskasvatushenkilöstön koulutustaso ja työntekijöiden määrä suhteessa lasten määrään päiväkodeissa ovat korkeimpia, kuin keskimäärin OECD-maissa. Suomen haasteena OECD huomasi olevan työntekijöiden pysyvyys päivähoitoalalla, mikä vaikuttaa heikentävästi päivähoiton laatuun. Toinen haaste on miespuolisten työntekijöiden vähyys alalla. (Taguma, Litjens & Makowieci 2012.)

Hujalan ym. (1998, 97, 189) mukaan päivähoiton laatu koostuu neljästä laatu-tekijästä: *puite- tai rakennetekijät, prosessia tukevat tekijät, prosessitekijät sekä vaikuttavuus- ja tulostekijät*. Puitetekijöitä ovat lapsiryhmän koko, henkilöstön tiheys, hoitosuhteen pysyvyys ja hoitoaikojen pysyvyys. Pienissä lapsiryhmissä lasten on mukavampi toimia ja he pystyvät keskittymään toimintaa paremmin. Aikuisia on tärkeä olla riittävästi suhteessa lapsiin niin, että jokainen lapsi tulisi huomioiduksi yksilöllisesti. Henkilökunnan pysyvyys on tärkeää sillä tutut aikuiset oppivat tuntemaan lapset ja pystyvät näin tukemaan lasten oppimista ja kehitystä. Päivähoiton laatuun vaikuttavat välilliset tekijät eli prosessia tukevat tekijät vaikuttavat toimintaan sekä säätelevät sitä. Näitä ovat yhteistyö kodin ja päivähoiton henkilökunnan välillä, henkilökunnan koulutus ja ammatillinen kasvu sekä työkokemus. Myös yhteistyö päivähoiton

työyhteisössä ja johtajuus vaikuttavat päivähoiton laatuun välillisesti. Puitetekijät ja prosessia tukevat tekijät vaikuttavat prosessitekijöihin. Prosessitekijät ovat niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat kasvatusprosessiin eli aikuisten ja lasten keskinäiseen vuorovaikutukseen, lasten keskinäiseen vuorovaikutukseen, lasten kehityksellisesti sopivaan toimintaan ja ympäristön turvallisuuteen. Vaikuttavuus- ja tulostekijät kertovat miten lapset viihtyvät, miten he ovat kasvaneet ja kehittyneet, mitä asioita he ovat oppineet sekä ovatko vanhemmat tyytyväisiä. (Fonsén 2010, 131–132; Hujala, Puroila, Parrila, & Nivala 2007, 162.)

TAULUKKO 1 Varhaiskasvatuksen laadunarviointimalli ja laatutekijät (Hujala ym. 1998.)

<p style="text-align: center;">PUITE- TAI RAKENNETEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lapsiryhmän koko • henkilöstön tiheys • hoitosuhteen pysyvyys • hoitoaikojen sopivuus
<p style="text-align: center;">PROSESSIA TUKEVAT TEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yhteistyö kodin ja päivähoiton välillä • henkilöstön koulutus ja ammatillinen kasvu • työkokemus • työyhteisön yhteistyö • johtajuus
<p style="text-align: center;">PROSESSITEKIJÄT</p>	<p>Varhaisvuosien pedagogiikka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aikuinen - lapsi-vuorovaikutus • lasten keskinäinen vuorovaikutus • kehityksellisesti sopiva toiminta • turvallinen ympäristö
<p style="text-align: center;">VAIKUTTAVUUS- TAI TULOSTEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lapsen viihtyminen • lapsen kasvu ja kehitys • vanhempien tyytyväisyys

Yllä olevassa taulukossa 1 on esitetty varhaiskasvatuksen laadunarviointimalli, jossa ovat laatuun vaikuttavat tekijät, jotka vaikuttavat lapsen kehitykseen. Nämä laatutekijät vaikuttavat toisiinsa ja muodostavan kokonaisuuden, jonka pohjalta on mahdollista arvioida päivähoiton laatua kokonaisvaltaisesti. (Fonsén 2010, 131–132; Hujala ym. 2007, 162.) Käytän myös omien tutkimustulosten tarkastelussa tätä laadunarviointimallia.

Vanhemmat voivat kiinnittää eriasioihin huomiota kuin varhaiskasvatuksen asiantuntijat arvioidessaan päivähoiton laatua. Vanhemmat eivät välttämättä tiedä kaikkia seikkoja, jotka vaikuttavat laatuun, jolloin heidän on vaikea ymmärtää, miksi esimerkiksi jotain asiaa ei voida tehdä toisin. Vanhempien laatuvaatimukset perustuvat yleensä aikaisempiin kokemuksiin. (Hujala ym. 1999, 162–163.) Varhaiskasvatussuunnitelma-keskusteluissa arvioidaan yhdessä lasten vanhempien kanssa päivähoiton laatua. Tällöin arvioidaan päivähoiton toimintaa ja varhaiskasvatuksen toteutumista. Pohditaan minkälaisia tavoitteita asetetaan ja miten toimitaan näiden tavoitteiden saavuttamiseksi? Tällöin voidaan myös nostaa esiin päivähoiton ja varhaiskasvatuksen kehitettäviä seikkoja. (Stakes 2005, 45.)

Parhaimmillaan arviointi on vahvuuksien etsimistä, mahdollisuuksien osoittamista, kehitystarpeen selventämistä ja rohkaisemista. Arvioinnin tulee olla rakentavaa ja esimerkiksi esittää vaihtoehtoja, parannusehdotuksia ja kannustaa eteenpäin itseluottamusta vahvistaen. (Hujala ym. 1999, 64.)

2.5 Laadun kehittäminen

Työskentely erilaisten perheiden kanssa vaatii päivähoiton henkilökunnalta hyvää kulttuurista lukutaitoa. Muuttuvassa yhteiskunnassa toimintaympäristön ymmärtäminen ja sen muutosten seuraaminen auttaa pohtimaan oman työn painopisteiden muutoksia ja kehittämään omaa ammattiosaamista muuttuvien työtehtävien mukaisesti. (Karila & Nummenmaa 2001, 28–29.)

Laadukkaan päivähoidon toteutumisen edellytyksenä on henkilöstön vankka kasvatustaito. Tähän vaikuttaa omat kasvatukseen liittyvät uskomukset ja käsitykset, jotka ovat muotoutuneet jokaisen oman elämäkokemuksen myötä. Kasvatustaitoon liittyykin omien uskomusten ja käsitysten tiedostaminen sekä niiden arviointi nykyhetken näkökulmasta. Myös tulevaisuuden pohtiminen ja ennakointi yhdessä työyhteisön sekä vanhempien kanssa ovat nykypäivän kasvattajien keskeisiä taitoja. Kasvatustaitoon olennaisena osana kuuluu kasvatuksellinen vuorovaikutus ja sen laadun tiedostaminen ja kehittäminen. (Karila & Nummenmaa 2001, 29–30, 32.)

Henkilöstön haasteena on laadukkaan oppimisympäristön rakentaminen, joka mahdollistaa uteliaan lapsen aktiivisen, etsivän ja tutkivan toiminnan. Päivähoitohenkilöstöllä on oltava vankka pedagoginen taito ja heidän on jatkuvasti kehitettävä sellaisia pedagogisia menetelmiä, jotka ovat aiempaa tilannespesifimpiä. Lapsen fyysinen hyvinvointi muodostaa perustan kasvu- ja kehitykselle ja oppimiselle, joten päivähoitohenkilökunnan hoiva-taitoon kuuluu tieto ja taito, joita tarvitaan laadukkaan ravinnon, riittävän ulkoilun ja liikunnan, sopivan levon ja aktiivisen toiminnan vaihtelun turvaamiseen lapselle. (Karila & Nummenmaa 2001, 30–31.)

TAULUKKO 2 Päiväkotityön keskeiset osaamisalueet ja niihin liittyvä ydinosaaminen (Karila & Nummenmaa 2001, 33)

Keskeiset osaamisalueet	Ydinosaaminen
Toimintaympäristön ja perustehtävien tulkintaan liittyvä osaaminen	Kontekstiosaaminen
Varhaiskasvatukseen liittyvä osaaminen	Kasvatustaito Hoito-osaaminen Pedagoginen osaaminen
Yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen	Vuorovaikutustaito Yhteistyöosaaminen
Jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen	Reflektio-osaaminen Tiedonhallinta-osaaminen

Laadun kehittämiseksi on reflektoitava toimintaa säännöllisesti. Toiminnan reflektointi tarkoittaa toiminnan arvioimista. Toiminnan arvioimiseen kuuluu omien havaintojen ja kokemusten pohdiskelu toiminnan tavoitteiden toteutumisesta. Tätä kautta pystymme kehittämään toiminnan laatua sekä kehittymään ammatillisesti. Reflektoinnin tavoitteena on muuttaa toimintaa parempaan suuntaan eli kehittää toiminnan laatua. (Karila & Nummenmaa 2001, 33.)

3 PERHEEN JA PÄIVÄHOIDON HENKILÖKUNNAN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Tässä luvussa tarkastelen kasvatuskumppanuutta, perhelähtöisyyttä, perheen roolia sekä isiä, lapsia ja päivähoitoa. Vuorovaikutuksesta on tullut kasvattajien tärkein työväline nyt, kun kasvatustyöyhteisöt ovat siirtymässä yksilöllisistä työsuorituksista yhdessä tekemisen malleihin ja asiakaslähtöisiin työtapoihin (Kiesiläinen 2002, 254).

3.1 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa päivähoitohenkilökunnan ja lasten vanhempien tietoista sitoutumista työskentelemään yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuuden tulee lähteä lapsen tarpeista. Vanhemmat ovat lapsensa ensisijaisia kasvattajia sekä oman lapsensa asiantuntijoita. Päivähoidon henkilökunnalla on taas ammatillinen asiantuntemus lapsen oppimisesta ja kehittymisestä sekä ammattilaisina heillä on myös ensisijainen vastuu kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. (Stakes 2005, 31.)

Vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välisen yhteistyön edellytyksenä on avoin luottamussuhde. Vanhemmat ovat vastuussa lapsensa kasvatuksesta ja päivähoiton kasvattaja on vastuussa siitä kasvatuksesta, jota lapsi saa ollessaan päivähoitossa. Lapsen kannalta olisi tärkeää, että kotona ja päivähoitossa toteutuisi samanlaiset kasvatuseriaatteet. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on hyödyntää vanhempien spesifi asiantuntemus omasta lapsestaan ja kasvattajan yleinen asiantuntemus lapsen kehityksestä. Tiiviin yhteistyön tavoitteena on siis huolehtia lapsesta parhaalla mahdollisella tavalla. (Koivunen 2009, 151–152.)

Päivähoiton kasvattajan tehtävä on rakentaa yhteistyötä vanhempien kanssa. Kasvattajan on suhtauduttava hienotunteisesti perheen asioihin ja pyrittävä ymmärtämään perhettä. Kasvattajan on osattava kuunnella vanhempien ajatuksia, toiveita ja mahdollisia huolia. Rikas dialogi syntyy, kun luottamus on molemminpuolista. (Koivunen 2009, 153–154; Tschannen-Moran & Hoy 2000, 581, 584.)

Yhteistyön merkitys korostuu lapsen aloittaessa päivähoiton. Tällöin vanhempien tieto lapsen historiasta, luonteesta, tavoista, tottumuksista, perheen kulttuurista ja arjesta, kodin kasvatuskäytännöistä, lapsen elämämpiiristä, lapsen suhteesta sukulaisiin ja kavereihin ovat arvokasta tietoa, mikä auttaa päivähoiton henkilökuntaa tutustumaan lapseen. (Koivunen 2009, 156; Roberts 2002, 82.) Vanhemmilla on huoli lapsen selviytymisestä erossa vanhemmista lapsen aloittaessa päivähoiton. Lisäksi he pohtivat päivähoiton laatua sekä oman arjen uudelleen järjestämistä. (Munter 2002, 35.)

Jo heti ensimmäisessä tapaamisessa lasten vanhempien kanssa päivähoiton henkilökunnan on tärkeä luoda avoin, kyselevä, ennakkoehtoja asettelematon ilmapiiri, jossa kuunnellaan vanhempia ja kerrotaan päivähoitosta riittävästi. Jokaisen perheen kanssa muodostuu ajan mittaan omanlainen tyyli tehdä yhteistyötä. (Munter 2002, 49.) Kasvattajan on kyettävä kohtaamaan lapsen vanhemmat ammatillisesti. Hänen on kuunneltava ja kunnioitettava vanhempien ajatuksia ja mielipiteitä provosoitumatta ja loukkaantumatta. Rauhallinen ote kohtaamistilanteissa auttaa pääsemään rakentavaan vuorovaikutukseen. Vanhempien on tärkeää kokea tulevansa kuulluiksi. (Koivunen 2009, 167.) Suomalaisessa kulttuurissa ei ole yleistä suora ja avoin kommunikointi vaikeista asioista etenkin herkstä aiheesta kuten lasten hoito ja kasvatusta. Tällainen kulttuuri hankaloittaa yhteistyötä päivähoiton henkilökunnan ja vanhempien välillä. (Munter 2002, 50.)

Päivähoidon henkilökunnalla on yleisellä tasolla tietoa lapsen kasvun ja kehityksen tukemisesta sekä keinoja huomioida ja auttaa erityistukea tarvitsevaa lasta. (Koivunen 2009, 156.) Kasvatuskumppanuudessa vanhempien tieto ja ammattilaisten tieto täydentävät toisiaan. Kummallakin osapuolella on tärkeää tietoa lapsesta ja lapsen kasvattamisesta. Lapsen eri kasvuympäristöt vaikuttavat hänen kasvuun ja oppimiseen, minkä vuoksi kasvatuskumppanuus on tärkeää. (Pang 2010, 190; Poikonen & Lehtipää 2009, 79; Määttä 2001, 100–101.) Päivähoidon ja vanhempien välinen tiedonvaihto lapsen kokemuksista ja käyttäytymisestä vaikuttaa myönteisesti lapsen sosiaalistumiseen ja kehitykseen. Tiedonvaihto auttaa aikuisia huomioimaan lapsi yksilöllisesti, tukemaan häntä ja tarjoamaan lapselle hänen kehitystason mukaista toimintaa. (Owen, Ware & Barfoot 2000, 419, 424–425.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjan (2005, 30–31) mukaan kasvatuskumppanuuden tavoitteena on vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan yhteistyöllä varmistaa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. Vanhemmilla on kuitenkin aina kasvatusoikeus ja vastuu, mutta kasvatuskumppanuuden kautta vanhemmilla on mahdollista osallistua ja vaikuttaa lapsen kasvatukseen ja hoitoon päivähoidossa.

Kasvatuskumppanuudessa päivähoidon henkilökunnan yksi tavoite on varmistaa se, että päivähoidon henkilökunta ja vanhemmat pystyvät keskustelemaan vaikeistakin asioista liittyen lapsen hyvinvointiin. Ammatti-ihminen voi auttaa vanhempia etsimään syitä ja ratkaisuja lapsen tilanteeseen ja käyttäytymiseen omalla asiantuntemuksellaan (Määttä 2001, 99.)

Vuorovaikutukseen vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välillä vaikuttavat monenlaiset vanhemmuuteen ja perheeseen, koulutukseen ja työhön, elämäntilanteeseen ja asumiseen liittyvät asiat (Munter 2002, 49). Vanhempien aikaisemmat kokemuksen päivähoidonhenkilökunnan tehdystä yhteistyöstä vaikuttavat siihen, miten he suhtautuvat päivähoidon henkilökuntaa. Myös vanhempien omat arvot, esimerkiksi kuinka paljon he arvostavat oppimista ja koulutusta, vaikuttavat heidän kiinnostukseensa tehdä yhteistyötä päivähoidon henkilökunnan kanssa. (Berger & Riojas-Cortez 2012, 75–76.) Vanhemmat voivat määritellä yhteistyön määrän ja tason omien tarpeiden mukaan (Rodd 1998, 166).

Vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan kiire on heidän keskinäisen vuorovaikutuksen pahin vihollinen. Molempien on osattava pysäyttää kiire, jotta arvokkaalle lapsen etua, kasvua ja kehitystä tukevalle yhteistyölle löydetään aikaa. (Munter 2002, 50.)

3.2 Perhelähtöisyys

Perhelähtöisyys ja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö on varhaiskasvatuksen ydin (Hujala 2004, 83). Perhelähtöisyys tarkoittaa sitä, että pyritään tarjoamaan sellaista päivähoitoa, mikä vastaa mahdollisimman hyvin perheen tarpeisiin. Huomioidaan perheen toiveet ja hyödynnetään vanhempien lasta koskeva asiantuntijuus. (Koivunen 2009, 157.) Toisin sanoen perhelähtöisyys tarkoittaa sitä, että vanhemmat osallistuvat lapsen arviointiin ja toiminnan suunnitteluun (Määttä 2001, 109). Valtakunnallisessa varhaiskasvatuksen perusteissa (Stakes 2005) näkyy pyrkimys vanhempien osallistumisen lisäämiseen arjen suunnittelussa sekä arvioinnissa (Poikonen & Lehtipää 2009, 71).

Viime vuosien aikana lasten vanhempien kritisoinnin seurauksena päivähoito on joutunut arvioimaan käytäntöjään ja muokkaamaan toimintaansa. Aikaisemmin päivähoito oli enemmän toimintasisällöllistä ja mekaanista ryhmänhallintaa, mutta nyt perheille pyritään tarjoamaan heidän tarpeita vastaavaa ja perheiden toiveita huomioivaa toimintaa. (Hujala 2004, 83–84.)

Perhelähtöisen ammatillisuuden rakentaminen eli päivähoitokasvatuksen suunnitteleminen ja toteuttaminen perheiden ja erityisesti lasten elämäntodellisuuden ja tarpeiden pohjalta on nykypäivän haaste. Näin ammattilaisen on ymmärrettävä lapsen kasvu ja kehitys lapsen perheen kulttuurisen todellisuuden kautta. Perhelähtöisyys ja lapsilähtöisyys ovat näin toisiinsa limittyvä käsitepari. Kodin ulkopuolisen varhaiskasvatuksen onnistumiseksi on tärkeää rakentaa jatkumo kodista päivähoitoon. Tämä tarkoittaa perhelähtöistä ammatillisuutta, joka perustuu jokaisen lapsen

kasvu ympäristön ja kulttuurisen todellisuuden tuntemiseen sekä lapsen lähtökohtien ja tarpeiden tiedostamiseen. (Hujala 2004, 85.)

3.3 Perheen rooli

Lapsiperheiden elämä rakentuu vanhempien työn, päivähoidon ja tiettyjen rutiinien kautta. Arjessa samat asiat ja tilanteet toistuvat. Perheenjäsenet tuovat arkeen vaikutteita niistä ympäristöistä, missä he toimivat esimerkiksi työpaikalta tai päivähoidosta. (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009, 12.) Nykyään töitä tuodaan yhä enemmän kotiin, koska kehittynyt teknologia on mahdollistanut etätöiden. Perheen yhteistä aikaa vievät tietokoneet ja erilaiset Internetin sosiaaliset verkostot. (Kinnunen, Malinen & Laitinen 2009, 126.)

Perheen tehtävänä on tarjota lapselle tietynlaisia roolimalleja ja arvoja, joita omaksua. Tällä tavoin perheellä on tärkein rooli lapsen sosialisointiprosessissa. Perheen tulee varmistaa, että lapset sisäistävät hyväksyttävät normit ja arvot. Nykyään on kiinnitetty lasten opettamisen sijasta tarkempaa huomiota siihen, mitä ja miten lapset oppivat. Tämän kaltainen tutkimus on johtanut siihen, että myös itse lapset nähdään sosiaalisina toimijoina, jotka osallistuvat sosiaaliseen maailmaan, eivätkä ole vain passiivisia aikuisten viisauden vastaanottajia. (James & James 2008, 128.)

Keltikangas-Järvisen (2012, 63) mukaan sosiaalisen käytöksen perussäännöt opitaan perherutiinien kautta ikään kuin itsestään oikean elämän sivutuotteena. Pienen lapsen kasvussa perherutiineilla on tärkeämpi rooli kuin kodin ulkopuolella tapahtuvalla kasvatuksella, sillä perheen toiminnassa on aina ratkaisevasti mukana emootiot, jotka vahvistavat oppimista.

Yksi tärkeimmistä asioista perheen välisissä suhteissa on se, että ne perustuvat yhteisille kiinnostuksenkohteille ja jaetuille kokemuksille. Lapset oppivat paljon erilaisia sosiaalisia taitoja tarkkaillessaan ja jäljitellessään perheensä jäseniä kuuntelemalla, kyselemällä, väittelemällä, neuvottelemalla, käsittelemällä ja myötäilemällä. Useimmat

lapset tuntevat olonsa turvalliseksi ja itsevarmaksi tutussa ympäristössä, tuttujen ihmisten kanssa. (Dowling 2005, 30.)

Lapsen varhaiset kokemuksen hoivasta ja vuorovaikutuksesta omien vanhempiensa kanssa vaikuttavat lapsen käsitykseen omasta itsestään, vuorovaikutuksesta muiden ihmisten kanssa sekä käsitykseen lasta hoivaavista aikuisista. Omiin vanhempiin turvallisesti kiintynyt lapsi pitää itseään huolenpidon arvoisena. Lapsi näyttää tunteitaan ja tarpeitaan sekä luottaa ja turvautuu aikuisiin. Tätä vuorovaikutusmallia lapsi käyttää myös esimerkiksi päiväkodissa. Turvallisesti kasvanut lapsi on usein luottavainen, utelias ja uskaltaa kokeilla uusia asioita. (Puonti, Saarnio & Hujala 2004, 131.)

3.4 Isät, lapset ja päivähoito

Ennen isät jäivät äitien varjoon keskusteluissa ja tutkimuksissa lasten ja vanhempien välisestä suhteesta (Haukanes & Thelen 2010, 16). Nykypäivänä isillä on monta roolia. Isät ovat oman lapsensa *asiantuntijoita ja kasvattajia*. Lisäksi isät ovat päivähoidon *asiakkaita, päivähoidon toimintaan osallistujia* ja siihen *vaikuttajia* sekä sen *arvioijia*.

Ennen ajateltiin, että mies on perheenpää ja elättäjä. Miehen identiteettiä määrittä työ. Tällöin isän ja lapsen läheinen suhde ei korostunut, vaan äitien tehtävänä nähtiin lasten kasvattaminen ja hoivaaminen. (Alasuutari 2003, 16–20; Huttunen 2001, 176.) Tutkimusten ja yhteiskunnan muutosten kuten isyysvapaiden myötä isyys ja miehisuus ovat muuttuneet.

Nykyään puhutaan miesten hoivaroleista ja pidetään tärkeänä, että miehet ovat mukana lastensa arjessa esimerkiksi vievät heitä tarhaan, lääkäriin ja harrastuksiin. Naiset eivät enää pelkäästään ole perheen lasten kasvattajia ja hoitajia vaan hekin voivat olla vahvasti rakentamassa uraa työelämässä. (Dienhart 1998, 7; International Encyclopedia of Marriage and Family 2003, Rantalaiho 2003, 202–203, 218; Huttunen 1998, 47–48.) Erot äitien ja isien ajankäytön ja työllistymisen välillä ovat pienentyneet, mutta edelleen isät ovat työllistyneet paremmin kuin äidit (Kinnunen, Malinen & Laitinen 2009, 126;

Hulkko 2007, 250). Työelämä vaatii myös nykyään enemmän. Tietoyhteiskunnassa töitä tuodaan yhä useammin kotiin, jolloin työpäivät pitenevät ja vanhemmuudelle jää yhä vähemmän aikaa. Tietokoneet ovat monen työvälaineitä, joita käytetään myös kotona ahkerasti. (Kivimäki 2003, 186, 192.)

Nykyään puhutaan jaetusta vanhemmuudesta, jossa molemmat vanhemmat ovat tasapuolisesti mukana lapsen kasvattamisessa ja arjen hoivatilanteissa. Isät haluavat olla aiempaa enemmän lasten elämässä, rakentaa läheistä suhdetta lapsensa kanssa ja opettaa lapselle erilaisia asioita kuten ongelmanratkaisutaitoja, sosioemotionaalisia taitoja sekä motorisia taitoja. Nykyään isätkin ovat oman lapsensa *asiantuntijoita ja kasvattajia*. (Berger & Riojas-Cortez 2012, 81; Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 43; Alasuutari 2003, 20.)

Huttusen mukaan modernit isät osallistuvat enemmän kotitöihin ja vauvanhoitoon sekä ovat enemmän lastensa kanssa. Vahvistuvan isyyden rinnalla on kuitenkin myös oheneva isyys. Avioerot ovat yleistyneet, jolloin ohenevalla isyydellä tarkoitetaan tilannetta, jossa isät asuvat erossa lapsistaan. (Järvinen 2012, 44; Rantalaiho 2003, 216; Huttunen 2001, 150–151.)

On ehkä selkeintä puhua sosiaalisesta isyydestä, mikä tarkoittaa lapsen arkeen kuulumista, lapsen kanssa asumista ja hänestä huolehtimista. Sosiaaliseen isyyteen yleensä kuuluu lapsen elämään osallistuminen myös kodin ulkopuolella, jolloin muut myös mieltävät miehen lapsen isäksi. (Huttunen 2001, 62.)

Etenkin lasten aloittaessa päivähoiton ja koulun, isien on tärkeä olla lastensa tukijoina, asiantuntijoina, tietojen välittäjinä sekä kasvatuksen ammattilaisten kasvatuskumppaneina. Tavoitteena on avoin ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri, jossa päivähoito ja koti tekevät yhteistyötä. (Karikoski & Tiilikka 2011, 78.) Päivähoidon henkilökunnan ja vanhempien välisessä yhteistyössä isät voivat usein jäädä taustalle. Isät saattavat itse valita tämän roolin ja antaa enemmän tilaa yhteistyön äitikeskeisyydelle. Tämä saattaa johtua osittain siitä, että isät ovat epävarmoja omista tiedoista ja taidoista koskien vanhemmuutta, kasvatusta ja päivähoitoa. Myös naisvaltaisen päivähoiton henkilökunnan saattaa olla luontevampaa tehdä yhteistyötä lasten äitien kanssa, vaikka henkilökunnan tulisi yhtäläillä rakentaa yhteistyötä isien kanssa. (Järvinen ym. 2012, 44.) Koska isien voi olla vaikeampaa puhua lapsen kasvusta ja kehityksestä, he tarvitsevat kannustusta päivähoiton työntekijöiltä. Isille

suunnattua tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä pitäisi olla enemmän sillä isät tarvitsevat tukea ja vahvistusta isyyteen ja lapsen tarpeiden tunnistamiseen. (Järvinen ym. 2012, 44.)

Huttusen (2001, 150) mukaan erialojen asiantuntijoiden käyttämä ammatillinen sanasto ja kieli voi olla miehelle vierasta, mikä voi etäännyttää heitä esimerkiksi päivähoitoa koskevista asioista. Isiä kohdatessa päivähoiton henkilökunnan tulisi tietoisesti jättää ammattisanastoon kuuluvat termit pois ja pyrkiä puhumaan arkikielellä asioista, jotta isien ja päivähoito henkilökunnan välille muodostuisi yhteisymmärrys, mikä kehittäisi yhteistyötä.

Isille on tärkeä tehdä selväksi heti päivähoitoasiakkuuden alussa, että ”ovet ovat auki”. Tällä tarkoitetaan sitä, että isät ovat tervetulleita seuraamaan toimintaa milloin haluavat tai keskustelemaan heitä askarruttavista asioista. Kun päivähoiton henkilökunta tekee heti aloitteen yhteistyön rakentamiseksi, he tekevät itsensä helpommin lähestyttäväksi. (Berger & Rioja-Cortez 2012, 83.) Ensimmäiset kohtaamiset päivähoiton henkilökunnan kanssa vaikuttavat isien odotuksiin, toiveisiin, pelkoihin ja huolenaiheisiin sillä jo ensimmäiset kohtaamiset vaikuttavat isien käsityksiin päivähoiton sekä varhaiskasvatuksen laadusta. (Karikoski & Tiilikka 2011, 79.)

Isät tarvitsevat saada tietoa päivähoiton toiminnasta pystyäkseen arvioimaan toiminnan laatua. Mitä enemmän isiä otetaan mukaan päivähoiton toimintaan esimerkiksi isänpäiväkahvitusten kautta, sitä tutummaksi päiväkotimaailma isille tulee ja sitä kautta myös kiinnostus päivähoitoa kohtaan kasvaa. (Tauriainen 2000, 25, 41.) Isien *arvioidessa* päivähoiton laatua, on muistettava, että heidän aikaisemmat päivähoitokokemuksensa vaikuttavat heidän arviointiinsa. Isien voi olla vaikea arvioida päivähoiton laatua varsinkin, jos heillä ei ole kokemuksia eri päiväkodeista. Isät varmasti aina toivovat oman lapsensa päivähoiton olevan laadukasta, mikä myös saattaa vaikuttaa isien arviointikykyyn. Olisikin tärkeää, että isät saataisiin tutustumaan ja *osallistumaan* päivähoiton toimintaa. Vasta tämän jälkeen isät voivat arvioida päivähoiton laatua sekä antaa palautetta eli *vaikuttaa* päivähoitoon ja vain todellinen mahdollisuus vaikuttaa lapsen päivähoitoon motivoi isiä yhteistyöhän päivähoiton henkilökunnan kanssa. (Hujala ym. 2007, 159; Nisonen 2001, 50.) Seuraavassa kuviossa 1 on edellä esitettyjen näkökulmien pohjalta koottuna isän eri roolit päivähoitossa.

KUVIO 1 Isän eri roolit päivähoitossa

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tällä hetkellä puhutaan paljon lapsilähtöisyydestä ja varhaiskasvatuksen laadun kehittamisestä. Ehkä aikaisemmin päivähoidon ajateltiin mahdollistavan vanhempien työssä käynnin. Nyt ajatus lasten oikeudesta päivähoitoon ja heidän kasvunsa sekä kehityksensä tukeminen mahdollisimman hyvin on nostanut esiin palveluiden varhaiskasvatuksellista merkitystä, jonka vuoksi varhaiskasvatuksen laatua pyritään kehittämään.

Tutkin päivähoiton laatua isien näkökulmasta. Isät jäävät usein sivuun päivähoiton ja kodin välisessä yhteistyössä, ja vanhempien näkemyksiä kartoittaneissa tutkimuksissakin heidän äänensä on jäänyt vähemmistöön. Tutkimuksen tehtävänä on selvittää mitä isät pitävät laadukkaana päivähoitopalveluna. Mitä asioita isät arvostavat ja mitä he toivovat päivähoitolta? Mitä asioita isät pitävät tärkeinä ja mitkä asiat heistä vaikuttavat lasten viihtymiseen ja kehitykseen?

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten kodin ja päivähoiton välinen yhteistyö toteutuu. Miten isät kokevat yhteistyön päivähoiton henkilökunnan kanssa ja miten isät kokevat voivansa osallistua lapsensa päivähoiton toimintaan?

Isien tieto päivähoitosta sekä heidän kokemuksensa vaikuttavat heidän käsitykseen laadukkaasta päivähoitosta. Lisäksi se, millaisen kuvan media antaa päivähoiton

laadusta voi vaikuttaa isien käsityksiin. Usein isät jäävät sivuun kodin ja päivähoidon välisessä vuorovaikutuksessa ja siten heidän näkemyksensä ja toiveensa tulee heikommin kuulluksi kuin äitien näkemykset ja toiveet. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoa isien odotuksista ja näkökulmista päivähoitopalveluihin, ja sitä kautta lisätä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan ja kuulluksi tulemistaan.

Tutkimuksen tavoitteena on saada vastaus seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä isät pitävät laadukkaana varhaiskasvatus- ja päivähoitopalveluna?
2. Miten isät kokevat yhteistyön päivähoidon henkilökunnan kanssa?
 - 2.1 Mitkä ovat isien odotukset ja toiveet yhteistyölle?
 - 2.2 Miten isät kokevat voivansa osallistua lapsensa päivähoiton toimintaan?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Seuraavassa luvussa tarkastelen laadullisen tutkimuksen ja fokusryhmähaastattelun piirteitä. Lisäksi kerron miten toteutin tutkimuksen aineiston keruun ja miten lähdin analysoimaan tutkimusaineistoa. Lopuksi tarkastelen tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä.

5.1 Fokusparihaastattelu

Toteutin tutkimuksen kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä kokonaisvaltainen tiedon hankinta ja aineiston kokoaminen luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Laadullisessa tutkimuksessa suositaan ihmistä tiedon keruun välineenä, jolloin tutkija luottaa enemmän omiin havaintoihinsa sekä keskusteluihin tutkittaviensa kanssa, kuin mittausvälineillä hankittuun tietoon. Lähtökohtana tutkimuksessa ei ole teorian tai hypoteesien testaaminen vaan aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu. Laadullisessa tutkimuksessa suositaan metodeita, joissa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille. Tyypillistä laadulliselle tutkimukselle on, että tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä. Tutkimus toteutetaan joustavasti ja suunnitelmia muutetaan olosuhteiden mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.) Tässä tutkimuksessa alkuperäinen suunnitelma oli

kerätä tutkimusaineisto fokusryhmähaastatteluissa. Isiä oli vaikea tavoittaa ja saada osallistumaan tutkimukseeni, joten muutin suunnitelmaa niin, että muodostin isistä fokuspareja. Näin yhteisen ajan löytäminen oli myös helpompaa. Tässä tutkimuksessa tiedonkeruumenetelmänä käytin fokusparihaastatteluja. Tämän menetelmän avulla on mahdollista tutkia ihmisten näkemyksiä, kokemuksia, asenteita ja odotuksia (Mäntyranta & Kaila 2008, 1507). Tässä tutkimuksessa tutkin isien näkemyksiä laadukkaasta päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta, heidän kokemuksia yhteistyöstä päivähoiton henkilökunnan kanssa ja odotuksia liittyen edellä mainittuihin.

Fokusryhmähaastattelussa on etukäteen hahmotellut teemat ja joitakin kysymyksiä näihin liittyen (Hirsjärvi & Hurme 2010, 62). Tässä tutkimuksessa minulla oli kolme teemaa: *lapsi päivähoidossa, yhteistyö päivähoiton henkilökunnan kanssa ja laadukas päivähoito*. Haastattelun alussa esittelin suullisesti teemat, joista oli tarkoitus keskustella. Olin tehnyt jokaisesta teemasta erillisen paperin, jossa oli myös teemaan liittyvät pääkysymykset. Teemapaperit laitoin esille sitä mukaan kun halusin keskustelun etenevän. Tavoitteena oli, että haastateltavat keskustelevat aiheista, mitkä heitä kiinnostavat ja mitkä eniten herättävät ajatuksia. Kutsuin vapaaehtoisia isiä keskustelemaan päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laadusta. Fokusparihaastatteluissa isät saivat keskustella vapaasti haastattelun teemoista nostaen esiin niitä asioita, mitä he pitivät tärkeinä. Heillä oli siis aktiivinen rooli keskustelun sisällön määrääjinä.

Fokusparihaastattelussa ryhmän jäsenillä on oltava jokin heitä yhdistävä tekijä. Tässä tutkimuksessa ryhmän jäseniä yhdistää se, että heidän lapsensa käyvät samassa päiväkodissa. Isät eivät kuitenkaan välttämättä olleet tuttuja keskenään, mikä saattoi vaikuttaa isien avoimuuteen. Ryhmän jäsenten ollessa tuttuja totuutta voi olla vaikeampi kaunistella. Aina on kuitenkin mahdollisuus, että tutkimukseen osallistujat saattavat kertoa tutkijalle vain asioita, mitä he olettavat tutkijan haluavan kuulla. (Barbour 2007, 34.)

Tässä tutkimuksessa fokusparihaastattelu sopi tiedonkeruumenetelmäksi, koska tällä menetelmällä isät saattoivat keskustella enemmän ja sain kuulla kahden isän ajatuksia samaan aikaan. Parihaastattelussa haastateltavien anonymiteetti kärsii, mikä saattaa vaikuttaa haastateltavien avoimuuteen ja näin tutkimuksen luotettavuuteen. Tässä tutkimuksessa kaikki neljä fokusparihaastattelua olivat erilaiset. Joidenkin isien välille muodostui enemmän keskustelua ja jotkut vain vastasivat kysymyksiini vuorotellen. Fokusryhmähaastatteluun vaikuttaa ryhmän keskinäinen vuorovaikutus.

Ryhmähaastattelussa haastateltavat voivat vertailla mielipiteitään ja ajattelutapojaan. Ryhmähaastattelu voi olla monelle uusi ja jännittävä tilanne, jolloin ryhmän tuki voi auttaa haastateltavia rentoutumaan ja osallistumaan yhteiseen keskusteluun. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 63.) Päätin toteuttaa fokusparihaastattelut isille tutun päiväkodin tiloissa, jotta tuttu tila rentouttaisi ilmapiiriä ja herättäisi ajatuksia tutkimusaiheesta.

Fokusryhmähaastattelussa tutkija on keskustelun käynnistäjä ja sen fasilitaattori (Silverman 2006, 109–110). Hänen tehtävä on huolehtia, että ryhmän keskustelu pysyy annetun teeman ympärillä ja että jokainen ryhmän jäsen osallistuu keskusteluun. Tutkija tarjoaa haastatteluryhmälle tutkimuksen kohteena olevia teemoja ja pyrkii luomaan positiivisen ja avoimen ilmapiirin, jotta ryhmänjäsenten keskinäinen vuorovaikutus ja keskustelu olisivat mahdollisimman lähellä jokapäiväistä keskustelua. Tutkijan tehtävä on esittää kysymyksiä keskustelun tauottua ja halutessaan tutkija voi esittää tarkentavia kysymyksiä esille nostetusta aiheesta eli tutkija. Tutkijan rooli on siis ohjata keskustelua osallistumalla itse siihen mahdollisimman vähän. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 61.) Itse koin tutkijan roolin vaikeaksi yhdessä fokusparihaastattelussa, koska toinen isä puhui todella paljon eikä meinannut antaa puheenvuoroa toiselle lainkaan. Toisaalta tutkijana minua kiinnosti, mitä hän halusi kertoa mutta myös toisen isän ajatusten kuuleminen oli tärkeää. Tätä keskustelua oli vaikea ohjata niin, että molemmat olisivat saaneet sanoa yhtä paljon ajatuksiaan.

5.2 Aineiston keruu

Tutkimus toteutettiin 2013 syksyllä. Sovin kahden Lahden päiväkodin johtajan kanssa, että toteutan tutkimukseni kyseisissä päiväkodeissa. Sain sovittua myös, että toteutan fokusryhmähaastattelut päiväkodin tiloissa, jotta tilat olisivat isille tutut ja näin vähentäisi jännitystä tai kynnystä tulla haastatteluun. Tutkimukseen osallistui kahdeksan isää, joista muodostin neljä paria fokusparihaastatteluihin. Halusin haastatella kahden eri päiväkodin isiä, jotta tutkimusaineistoni olisi laajempi. Jos olisin haastatellut vain yhden päiväkodin isiä, olisivat tutkimustulokseni saattaneet olla suppeammat.

Jaoin pienempään päiväkotiin 50 tiedotetta ja suurempaan päiväkotiin 100 tiedotetta. Lisäksi toisella päiväkodilla oli vanhempien keskusteluryhmä Facebookissa, johon laitoin sähköisen tiedotteen. Paperisia tiedotteita palautettiin pienemmästä päiväkodista yksi ja isommasta kolme. Molemmista päiväkodeista vain yhdet isät ilmoittautuivat tutkimukseen osallistumisesta paperitiedotteella. Facebook-keskusteluryhmän kautta tutkimukseen ilmoittautui kolme isää. Pienemmässä päiväkodissa järjestettiin isänpäiväkahvitukset, johon osallistuin ja tätä kautta sain kuusi isää osallistumaan tutkimukseeni. Haastatteluajkoja sovittaessa näistä kuitenkin karsiutui kolme isää pois. Kaikkineen tutkimukseen osallistui kahdeksan isää kahdesta eri päiväkodista. Molemmista päiväkodeista osallistui neljä isää. Toisen päiväkodin Facebook -ryhmän kautta tutkimukseeni ilmoittautui kolme isää ja yksi isä ilmoittautui tutkimukseeni lomakkeella. Toisen päiväkodin kolme isää tavoitin päiväkodin järjestämässä isänpäiväkahvituksessa ja yksi isä ilmoittautui tutkimukseen lomakkeella. Pysin sopimaan fokusparihaastatteluajkoja Sumpli.com sivuston avulla, mutta tämän kautta vain yksi isä merkitsi haastatteluun sopivat ajat sivustolle. Muiden isien kanssa sovin haastatteluajat sähköpostitse.

Vaikka haastatteluja oli vain neljä, tietyt asiat toistuivat haastatteluissa, joten koen että sain sopivan määrän tutkimusaineistoa neljässä fokusryhmähaastattelussa. Tutkimukseen osallistumiseen vaikuttivat varmasti monet tekijät, niistä varmasti yksi oli arjen kiireet. Sopivia haastatteluajkoja oli vaikea löytää ja yksi isä kysyikin, että voisiko vastata kysymyksiin sähköpostilla. Kyseinen isä ei osallistunut aikapulan vuoksi tutkimukseen, koska en suostunut ottamaan häneltä vastauksia sähköisesti. Luulen, että tutkimukseen olisi osallistunut useampi isä, jos olisin toteuttanut tutkimusaineiston keruun sähköisellä kysymyslomakkeella. Näin en olisi kuitenkaan pystynyt esittämään tarkentavia kysymyksiä tarvittaessa, eikä isien välille olisi syntynyt keskustelua varhaiskasvatuksen laadusta. Vastauksen olisivat siis saattaneet olla sähköisellä kyselylomakkeella lyhyempiä ja suppeampia.

Ennen haastatteluja kävin ottamassa valokuvia päiväkotien arjen tilanteista. Ajattelin valokuvien päivähoidon arjen tilanteista herättävien ajatuksia ja keskustelua haastatteluissa. Tutkimuslupahakemuksessani olin maininnut, että käytän valokuvia haastatteluissa. Lisäksi pyysin luvan päiväkotien johtajilta valokuvaamiseen ja johtajien mukaan ryhmien vanhemmilta olisi pitänyt olla lupa lasten valokuvaamiseen. Kulkiessani eri lapsiryhmissä kysyin lastentarhanopettajilta ja lapsilta luvan

valokuvaamiseen, mutta huomasin tämän keskeytyksen häiritsevän ryhmien toimintaa. Lisäksi arjen tilannekuvat olivat näissä tilanteissa lasten poseerauskuvia, koska he eivät keskittyneet toimintaan vaan valokuvaan. Olin eettisen ongelman edessä, koska en halunnut häiritä lapsiryhmien toimintaa, mutta toisaalta sen varmistaminen, että valokuvauslupa on saatu vanhemmilta ja valokuvausluvan suullinen kysyminen lapsilta, on tärkeää. Lopulta toimin niin, etten keskeyttänyt kaikkien lapsiryhmien toimintaa vaan otin kuvat haastatteluja varten. Haastatteluissa käytin vain kyseisen päiväkodin lapsiryhmien kuvia. Haastatteluissa oli neljä kuvaa pöydällä, joita isät katselivat haastattelujen aikana. Vaikutti kuitenkin siltä, että isät ensisijaisesti katsoivat, että löytyykö heidän lastaan kuvista.

Päätin toteuttaa haastattelut päiväkotien ryhmätiloissa, jotta ympäristö olisi melko tuttu isille ja ajatuksia liittyen varhaiskasvatukseen ja päivähöitoon herättävä. Fokusparihaastatteluissa pyrin järjestämään pöydät ja tuolit niin, että isät istuivat kasvotusten ja minä istuin pöydän päässä. Näin pyrin luomaan keskustelemaa ilmapiiriä isien välille.

Haastattelujen kesto oli noin tunti kaikissa haastatteluissa. Kaikki isät suostuivat siihen, että nauhoitin haastattelut, joten itse sain keskittyä tutkijanrooliin eli kysymysten esittämiseen ja keskustelun ohjaamiseen. Nauhoittaminen ei tuntunut häiritsevän isää haastattelun aikana.

5.3 Laadullinen sisällönanalyysi

Tässä tutkimuksessa lähestyin aineistoa aineistolähtöisenä sisällönanalyysinä. Sisällönanalyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Tämä analyysimenetelmä sopii hyvin miltei minkä tahansa kirjalliseen muotoon saatetun materiaalin, myös täysin strukturoimattomankin aineiston analyysiin. Sisällönanalyysissä etsitään tekstin merkityksiä, jossa usein oleellista on näkymättömän ymmärtäminen. Ajatuksena on, että ei ole olemassa sellaista

pistettä tai paikkaa, josta ihminen voisi nähdä enemmän kuin hän kokemuksensa avulla ymmärtää, jolloin kyse on todellisuuden tajuamisesta inhimillisenä tapana, eikä yhden totuuden löytämisestä. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 103–104.)

Laadullisen analyysin tavoitteena on muuntaa aineisto tuloksiksi. Laadullisessa analyysissä haasteena on se, miten suurta määrää tietoa tulisi käsitellä. Huomiota on kiinnitettävä tietojen rajaamiseen, merkittävien tietojen tunnistamiseen, vähemmän merkittävien tietojen karsimiseen ja analyysin rungon rakentamiseen. Laadulliseen analyysiin ei ole olemassa kaavaa, jolla voi selvittää merkittävyyden tai testata reliabiliteettia ja validiteettia kuten määrällisessä analyysissä. Jokainen laadullinen tutkimus on ainutlaatuinen, joten myös lähestymistapa on aina ainutlaatuinen. (Patton 2002, 432–434.)

Laadullisessa aineiston analyysissä on keskeistä luokittelun tekeminen, luokittelun syntymisen alkujuuret ja luokittelujen perusteet. Ydinasioita laadullisessa tutkimuksessa ovat henkilöiden, paikkojen ja tapahtumien kuvaukset. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 232.) Yleisesti kuvattuna laadullinen analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, jotka ovat havaintojen pelkistäminen ja arvoituksen ratkaiseminen. Käytännössä nämä kaksi vaihetta kuitenkin nivoutuvat yhteen. Havaintoja pelkistäessä aineistoa tarkastellaan tietyistä teoreettis metodologisesta näkökulmasta. Tällöin kiinnitetään huomiota vain siihen, mikä on teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymysasettelun kannalta olennaista. Pelkistämisen toisessa vaiheessa yhdistellään jo poimittuja tutkimuksen kannalta tärkeiksi luokiteltuja havaintoja. (Alasuutari 2011, 39–41.)

Toinen vaihe laadullisessa analyysissä on arvoituksen ratkaiseminen eli tulosten tulkitseminen. Tämä merkitsee sitä, että tuotettujen johtolankojen ja käytettävissä olevien vihjeiden pohjalta tehdään merkitystulkinta tutkittavasta ilmiöstä. Arvoituksen ratkaisemisen vaiheessa ei käytetä vain pelkistämisen vaiheen pohjalta muotoiltuja havaintoja, vaan niistä etsitään vihjeitä merkitystulkintojen tekemistä ja koko arvoituksen ratkaisemista varten. Usein arvoituksen ratkaisemisen yhteydessä esiin tulevat uudet kysymyksenasettelut johtavat uusiin aineiston osien operationalisointeihin ja pelkistämisen vaiheisiin. (Alasuutari 2011, 44–48.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi alkaa aineiston redusoinnista eli pelkistämisestä. Tässä vaiheessa karsitaan aineistosta tutkimukselle epäolennainen tieto pois. Pelkistäminen voi olla myös informaation tiivistämistä tai pilkkomista osiin. Tämän

jälkeen aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään. Tällöin aineistosta haetaan samankaltaisuuksia tai eroavuuksia ja samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi. Luokitteluyksikkönä voi olla esimerkiksi tutkittavan ilmiön ominaisuus, piirre tai käsitys. Lopuksi aineistoa abstrahoidaan eli luodaan teoreettisia käsitteitä. Abstrahoinnissa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja valikoidun tiedon perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä. (Strauss & Corbin 1998, 121.)

Aloitin analyysin kuuntelemalla haastattelun nauhoitteet useamman kerran ja lukemalla litteroinnit. Litteroitua aineistoa kertyi 34 sivua (Times New Roman, fonttikoko 12). Näin sain aineistosta kokonaiskuvan ja huomasin myös esimerkiksi mitkä asiat toistuivat haastatteluissa. Aineiston useampi lukukerta ennen varsinaista analyysiä onkin usein tarpeellista. Ensimmäinen lukukerta on niin sanottu läpiluku ja seuraavilla kerroilla tapahtuu varsinaista aineiston koodaamista systemaattisella tavalla. (Patton 2002, 463.)

Tämän jälkeen järjestelin isien ajatuksia tutkimuskysymysten mukaan. Jaoin isien ajatukset varhaiskasvatuksen eri laatutekijöiden mukaan puite- tai rakennetekijöihin, prosessia tukeviin tekijöihin, prosessitekijöihin sekä vaikuttavuus- tai tulostekijöihin. Näiden tekijöiden avulla pystymme muodostamaan kokonaisvaltaisen kuvan päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laadusta.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimusmenetelmien luotettavuutta käsitellään yleensä validiteetin ja reliabiliteetin käsitteillä, mutta laadullisessa tutkimuksessa näiden käsitteiden käyttöä on kritisoitu. Validiteetin ja reliabiliteetin käsitteitä käytetään pääasiassa määrällisen tutkimuksen arvioinnissa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin ei ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita. Tutkimusta arvioidaan kokonaisuutena, jolloin sen johdonmukaisuus painottuu. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 136, 140.) Olen pyrkinyt

selittämään jokaisen vaiheen tutkimuksestani mahdollisimman tarkasti luotettavuuden lisäämiseksi.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysivaihetta ja luotettavuuden arviointia ei voi erottaa toisistaan yhtä selkeästi kuin määrällisessä tutkimuksessa. Laadullisessa tutkimuksessa on mahdollista kulkea vapaammin edestakaisin aineiston analyysin, tulkintojen ja tutkimustekstin välillä kuin määrällisessä tutkimuksessa. Tutkijan on jatkuvasti pohdittava tekemiään ratkaisuja ja otettava samalla kantaa sekä analyysin kattavuuteen että tekemänsä työn luotettavuuteen. (Eskola & Suoranta 1998, 208–209.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan käsitellä uskottavuuden, siirrettävyyden, varmuuden ja vahvistettavuuden käsitteiden kautta. Uskottavuudella tarkoitetaan muun muassa sitä, vastaavatko tutkijan tekemä käsitteellistäminen ja tulkinta tutkittavien käsityksiä. (Eskola & Suoranta 1998, 212.) Tässä tutkimuksessa pohdin miten hyvin olen pystynyt tulkitsemaan sen, mitä isät ovat tarkoittaneet kommentteillaan. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa aina se, että tutkija on voinut tulkita tutkimusaineistoa väärin. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija on itse tutkimusväline ja vaikuttaa aineistoon. Vahvistettavuutta pohdittaessa tutkijan on mietittävä, miten omat käsitykset ja valinnat ovat vaikuttaneet tuloksiin ja miten on pyrkinyt vähentämään omaa vaikutustaan. (Strauss & Corbin 1998, 99.) Tutkija vaikuttaa aina tutkimuksensa tuloksiin tekemällä omia tulkintoja (Aubrey ym. 2000, 157).

Tutkijana läsnäoloni saattoi vaikuttaa isien vastauksiin. Haastattelutilanteessa isät ovat tietoisia, että heidän kommenttejaan tullaan käyttämään tutkimusaineistona, jolloin he ehkä saattoivat pohtia tarkemmin kommenttejaan ja jättää jotain sanomatta. Haastattelujen aikana pyrin suhtautumaan isiin ja heidän ajatuksiinsa mahdollisimman objektiivisesti pitämällä omat ajatukset ja uskomukseni haastattelun ulkopuolella. Pyrin järjestämään tilat mahdollisimman mukaviksi isille ja muotoilemaan kysymyksen niin, että ne eivät olleet johdattelevia. Varmasti kuitenkin lähes jokaisen haastattelun aikana tapahtui jotain odottamatonta, kuten äiti tuli hakemaan lapsensa unohtunutta unikaveria tai huoneen ulkopuolelta kuului häiritseviä ääniä, jotka vaikuttivat haastatteluun.

Olen ollut sijaisena molemmissa päiväkodeissa ja näin tavannut monia vanhempia. Niiden isien, jotka ovat nähneet minut aikaisemmin lastentarhanopettajan roolissa, oli ehkä vaikea erottaa lastentarhanopettajan rooliani tutkijanroolista. Tämä saattoi

vaikuttaa heidän kommentteihinsa haastattelussa siten, että isät eivät halunneet tuoda esille negatiivisia ajatuksiaan. Toisaalta tutulle ihmiselle voi olla helpompi kertoa asioita ja ehkä tieto siitä, että työskentelen lastentarhanopettajana ja haluan tutkia isien näkökulmaa ja tuoda esille isien näkökulmaa luo tunteen, että osallistumalla tähän tutkimukseen isät voivat todella vaikuttaa varhaiskasvatukseen ja päivähoidon laatuun.

Tutkijan tulisi esittää tekemänsä ratkaisut niin tarkasti, että lukija pystyy seuraamaan tutkijan päättelyä ja arvioimaan sitä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 139). Vahvistettavuutta lisää se, että tutkijan tekemät tulkinnat saavat tukea toisista samaa ilmiötä tarkastelleista tutkimuksista (Eskola ja Suoranta 1998, 213). Tämän tutkimuksen tulokset saavat tukea esimerkiksi Tauriaisen (2000), Mikkosen (2002), Tiilikan (2005) sekä Poikosen ja Lehtipään (2009) tutkimuksesta.

Siirrettävyydellä tarkoitetaan sitä, että miten toimivia ja hyödynnettäviä tutkimustulokset voivat olla toisessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 138.) Päiväkodit ovat erilaisia, minkä vuoksi halusin kerätä aineistoni haastattelemalla kahden eri päiväkodin lasten isiä. Valitsin fokusparihaastattelun tiedonhankintamenetelmäksi, koska uskon isien näin saavan tukea toisiltaan uudessa tilanteessa. Fokusparihaastattelussa on mahdollista kuulla eri näkökulmia ja ajatuksia, jotka voivat herättää uusia ajatuksia ja näin tuottaa rikasta keskustelua. Tutkimukseen osallistui kahdeksan isää eli tämä tutkimus oli melko suppea. Lisäksi yhteiskunnan jatkuvien muutosten myötä myös perheiden tarpeet ja tätä kautta odotukset päivähoidolta muuttuvat. Tästä syystä, jos tämä tutkimus toteutettaisiin uudestaan myöhemmin, tutkimustulokset olisivat todennäköisesti joiltain osin erilaiset.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeää pohtia myös tutkimuksen eettisyyttä. Tutkimus ja etiikka voidaan liittää toisiinsa kahdella tavalla. Tutkimuksen tulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin ja toisaalta taas eettiset kannat vaikuttavat tutkijan työssään tekemiin ratkaisuihin. Jälkimmäistä yhteyttä kutsutaan tieteen etiikaksi. Tutkittavien suojaan liittyy se, että he tietävät tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät. Tutkimukseen osallistuminen on oltava vapaaehtoista ja tutkijan tulee käyttää tutkimukseen osallistuvien tietoja luottamuksellisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125, 131; Bogdan & Knopp Biklen 2007, 48, 50.) Fokusryhmähaastattelujen alussa kerroin isille tutkimuksesta, sen tavoitteista sekä alkavasta haastattelun menetelmästä. Lisäksi kerroin, että tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja että kaikki tutkimukseen osallistujat jäävät nimettömiksi.

Tämän tutkimuksen toteuttamiseksi pyysin luvan Lahden kaupungilta, kahden päiväkodin johtajalta sekä isiltä, jotka osallistuivat tutkimukseen. Tutkimuksessa en mainitse päiväkoteja, joissa toteutin fokusryhmähaastattelut. Isiä ei voida missään muodossa tunnistaa, koska heidän nimet eivät tule missään ilmi.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää mitä isät pitävät laadukkaana varhaiskasvatus- ja päivähoitopalveluna. Esittelen tulokset tutkimuskysymysten mukaan siten että ensin esittelen mistä asioista isien mielestä laadukas varhaiskasvatus ja päivähoito koostuvat, mitkä asiat liittyvät päivähoiton laatuun ja mitkä ovat laadikkaan päivähoiton edellytyksiä. Lopuksi esittelen miten isät kokevat yhteistyön päivähoiton henkilökunnan kanssa, mitkä ovat isien odotukset ja toiveet yhteistyölle sekä miten isät kokevat voivansa osallistua lapsensa päivähoiton toimintaan.

”...itsellä ei oo koskaan ollu sellasta, et olisin ylenkatsonut tätä ammattia tai hoiva-ammatteja. Mut kun toi omat lapset tänne ni kyl siinä tuli sellanen valaistuminen, et herranen aika eihän tää oookkaan mikään säilytyspaikka...” (Aineistoesimerkki 1.)

6.1 Laadukas varhaiskasvatus ja päivähoito

Esittelen tulokset Hujalan, Purolan, Parrila-Haapakosken ja Nivalan (1998) kehittämän varhaiskasvatuksen laadunarviointimallin laatutekijöiden mukaan.

Seuraavassa taulukossa 3 olen järjestänyt tulokset puite- tai rakennetekijöihin, prosessia tukeviin tekijöihin, prosessitekijöihin sekä vaikuttavuus- tai tulostekijöihin.

TAULUKKO 3 Varhaiskasvatuksen laatutekijät

<p style="text-align: center;">PUITE- TAI RAKENNETEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lapsiryhmän koko, aikuisten määrä • kaverit ja vertaisryhmä • tutut aikuiset • arjen pysyvyys
<p style="text-align: center;">PROSESSIA TUKEVAT TEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yhteistyö kodin ja päivähoidon välillä • lapsituntemus ja yksilöllisyys • ilmapiiri
<p style="text-align: center;">PROSESSITEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lapsille sopiva toiminta • pedagoginen ohjaus • ympäristön turvallisuus, terveellisyys ja toimivuus
<p style="text-align: center;">VAIKUTTAVUUS- TAI TULOSTEKIJÄT</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lapsen viihtyminen • lapsen oppiminen, kehittyminen ja sosiaaliset taidot • lasten jättämisen helppous päivähoitoon, vanhempien tyytyväisyys • kouluvalmius

Puite- tai rakennetekijät

Puite- tai rakennetekijöitä, jotka vaikuttavat varhaiskasvatuksen ja päivähoidon laatuun, ovat isien mukaan lapsiryhmän koko, aikuisten määrä, kaverit, vertaisryhmä, tutut aikuiset sekä arjen pysyvyys.

Isät olivat huolissaan ryhmäkoosta ja *lasten määrästä suhteessa aikuisiin*. He olivat tietoisia kouluissa tapahtuvista säästöistä ja niistä johtuvista henkilökohtaisten avustajien lopettamisesta, mutta he toivoivat, että henkilökuntaa ei vähennettäisi päiväkodeista.

”Ehkä nää ryhmäkoot on nyt kasvamassa ja kouluissakin puhutaan henkilökohtaisten avustajien lopettamisesta. Ja jossain vaiheessa se tulee tänne päiväkotinkin, et aikuisia on vähemmän, koska se on kunnalle halvempaa, kun henkilökuntaa on vähemmän ja lapsia enemmän. Mut toivois ainakin et se ei tuu tänne.”(Aineistoesimerkki 2.)

Toimiminen vertaisryhmässä ja sosiaalisten kontaktien ottaminen sekä omien kaverisuhteiden rakentaminen oli isien mukaan tärkeä osa päivähoitoa.

”Ei tuu ainakaan kertaakaan sillai mieleen, et se ois kertonu millä se on leikkiny. Vaan enemmän se kertoo et kenen kanssa se on leikkiny...” (Aineistoesimerkki 3.)

Isät ovat huomanneet, että henkilökunnan vaihtuminen ei vaikuta lapsiin, koska se ei muuta päiväkodin arkea. Isien mielestä on hyvä, että päiväkodissa on paljon erilaisia aikuisia, koska näin lapset näkevät erilaisia tapoja toimia. Isät kuitenkin toivovat henkilökunnan pysyvän pääasiassa samana, koska *tutut hoitajat* tuntevat lapset ja pystyvät huomioimaan heidät yksilöllisesti.

”Se henkilökunnan hoitaja, kun se on näiden lasten kanssa tekemisissä, ni se pääsee nopeesti ja tehokkaasti niihin lapsiin sisälle, et kuka on minkälainen lapsi ja silloin osaa toimia niiden kanssa oikealla tavalla. Mut jos se on sitä et pistetään lapset sinne leikkihuoneeseen leikkimään ja ei olla mukana siinä ni ei niitä lapsiakaan tunne, eikä niitä osata ohjata oikealla tavalla.” (Aineistoesimerkki 4.)

”Lastentarhanopettajilla on suuri merkitys tähän viihtymiseen ja tähän kaikkeen muuhunkin. Et porukan vetäjällä ja kavereilla on suuri merkitys ja sitä kautta sitä opitaan ja kehitytään, et ei siinä paljon leluja tarvita.” (Aineistoesimerkki 5.)

Selvät rajat lisäävät isien mukaan *turvallisuuden tunnetta* lapsilla. Isät pitivät hyvänä sitä, että päiväkodissa on tietyt *säännöt ja päivärytmi* mikä pitää sisällään toistuvia *rutiineja*. Heidän mukaansa *arjen* pysyvyys lisää lasten turvallisuuden tunnetta ja sitä kautta viihtymistä päivähoitossa.

”Jos se arki siitä muuttuu jotenki ni se on kauhee katastrofi. Et kyl päivä on ihan pilalla heti, jos se aamupala rutiini on poikkeava. Se on niin, et tietyt rutiinit pitää siin päivässä olla, et se tekee mukavaks sen päivän.” (Aineistoesimerkki 6.)

Isät pitivät *arjen* pysyvyyttä tärkeänä, mutta he toivoivat myös joustamista, ettei pakonomaisesti tai kellontarkasti noudateta aikatauluja vaan, että päivän rutiineissa edetään lasten mukaan lapsilähtöisesti ilman aikuisten luomaa kiirettä.

”...et ei oo sellasta, et kello kello kello vaan et nyt tää jengi tekeekin vähän tätä.” (Aineistoesimerkki 7.)

Prosessia tukevat tekijät

Molemminpuolinen yhteistyö kodin ja päivähoidon välillä oli isien mielestä edellytys laadukkaalle varhaiskasvatukselle ja päivähoidolle. Kerron tästä vielä tarkemmin luvussa 6.2 Yhteistyö isien ja päivähoidon henkilökunnan välillä.

”Mä oon ihan samaa mieltä siinä, et päädytään tähän laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon, ni kyl se on sitä et lapsi, lapset siinä ryhmässä, sit se henkilökunta ja yhteistyö niiden vanhempien kanssa ni siitä se tulee. Molempien suuntanen se yhteistyö ni päästään tähän ja saadaan hyvä pohja sinne kouluun.”(Aineistoesimerkki 8.)

Isät pitivät tärkeänä sitä, että lapset saivat yksilöllistä huomiota työntekijöiltä. Isien mukaan aikuisia tulisi olla riittävä määrä, jotta lasten on mahdollista saada yksilöllisen tarpeen mukaista huolenpitoa. Lasten yksilöllisten tarpeiden huomiointi edellyttää aikuisten lapsituntemusta ja jotta aikuiset oppisivat tuntemaan lapset, heidän on oltava kiinnostuneita lapsista, heidän oppimisesta ja kehityksestä sekä osallistuttava lasten leikkeihinsä ja toimintaan.

”Sillä on merkitystä, et sillä aikuisella on aikaa sille lapselle ja taitoa toimia sen lapsen kanssa ja sit myös sillä ryhmäkoolla on merkitystä paljonkin. Tai ainakin nää tulee ykkösasioina ja niitä pedagogisii asioita tai niitä kasvatuksellisii asioita ni mä en osaa niin ajatella.” (Aineistoesimerkki 9.)

Etenkin aamulla pienten lasten voi olla vaikea tulla päiväkotiin ja he tarvitsevan tällöin syliä, jotta he rauhoittuvat eivätkä tartuttaisi pahaa mieltä muihin lapsiin. Isien mukaan turvallisen ympäristön ja ilmapiirin luo se, että hoitajilla on aikaa jokaiselle lapselle.

”Tässä päiväkodissa ainakin se tekeminen on sellai luontevaa, et ei oo ollenkaa jäykkää tai mitää et kylhän lapsetki sen aistii, ilmapiirin.”(Aineistoesimerkki 10.)

Prosessitekijät

Isät pitivät tärkeänä sitä, että päivähoidon henkilökunta oppii tuntemaan lapset. Näin he osaavat tarjota jokaiselle lapselle yksilöllistä ja ikätason mukaista toimintaa. Lisäksi ammattitaitoinen henkilökunta osaa tarjota lapsille sopivaa toimintaa.

Isät arvostivat sitä, että päiväkodinhenkilökunta järjestää säännöllisesti metsäretkiä lapsille. Kaikki retket päiväkodin ulkopuolella nähtiin positiivisena asiana ja isät toivoivat kaupungin mahdollistavan retkien rahoitukset.

Uusien teknisten laitteiden tuominen päiväkotiin tuntui isistä huonolta ajatukselta. He eivät toivoneet päiväkotiin tietokoneita tai muita elektronisia laitteita.

”Mun mielestä kaikkien teknisten välineiden tuominen päiväkotiin, vaikka ihan leikkikaluna ni mä vastustan sitä. Et vanhat kunnan lautapelit voittaa aina ne uudet sähköiset versiot.. Mitä alkeellisemmat vimpaimet ni sitä enemmän me annetaan sille pääkopalle tilaa.” (Aineistoesimerkki 11.)

”Tää et ollaan yhdessä ja jutellaan yhdessä ja ollaan vuorovaikutuksessa, eikä niin että kaikki harjottelee omalla pädillä ja opettaja laittaa sit tekstarin kaikille et nyt syömään. Et mä oon huomannu noista isoista lapsista, et kyl ne oppii ne teknistenlaitteiden käytöt. Mut jos ne ei tiää et miten ollaan vuorovaikutuksessa tai miten otetaan kontaktia vieraaseen ihmiseen tai miten kavereita hankitaan ni näitä juttuja ei kauheen nopeesti opi.”(Aineistoesimerkki 12.)

Isien mukaan myös *pedagoginen ohjaus* on tärkeä osa laadukasta päivähoitoa ja varhaiskasvatusta. Esimerkiksi isät pitivät hyvänä sitä, että lapset kohtaavat päiväkodissa konfliktitilanteita, minkä selvittämisessä päiväkodin henkilökunta auttaa. Isät olivat huolissaan lasten fyysisestä ja henkisestä kiusaamisesta. Heidän mukaansa aikuisten läsnäolo leikkitalanteissa ehkäisee kiusaamista. Lisäksi isät olivat kokeneet leikkitaulut hyviksi, koska näin päiväkodissa voidaan varmistaa esimerkiksi, että joku lapsi ei ole toistuvasti yksin.

”..ohjattu leikki tai nää leikkitaulut, mitä on käytössä, mistä valitaan, et mihin leikkiin halutaan mennä, et sillä voidaan aika hyvin ehkäistä sitä, et ei tarvii olla yksin. Tai sen ei tarvii olla jatkuvaa tai jokapäiväistä. Mut se vaatii henkilökunnalta muutakin, kun et ne vaan rupattelee keskenään tuolla pihalla ja kattoo et kukaan ei tapa toisiaan. Vaan sillä tavalla niin kun aktiivisesti ohjaa sitä leikkiä..” (Aineistoesimerkki 13.)

Isät pitivät erityisesti nykypäivänä tärkeänä ihmisen luontosuhteen vahvistamista sekä luontoa säästävien elämäntapojen omaksumista mahdollisimman varhain.

”Se on sitä nykypäivää, et on luonto ja monikulttuurisuus, minkä kans ois ainakin hyvä oppia elämään jos meinaa jotenkin eteenpäin mennä.” (Aineistoesimerkki 14.)

Isät eivät kuitenkaan ajatelleet, että päiväkodissa tulisi oppia tiettyjä asioita, vaan enemmän motivoida ja saada lapset kiinnostumaan uuden oppimisesta.

”..mä tykkään tosta valmiuksia sanasta. Et ei oo niin väliä, mitä opitaan, mutta että lapsi saa ne valmiudet oppia.” (Aineistoesimerkki 15.)

”..jotenkin musta tuntuu, et se kouluikä tulee kokoajan alemmas; et alotetaan se koulunkäynti jo kolmevuotiaana; et jotenki se on kaukana siitä omasta ajattelusta, et kyllä se lapsi kerkee oppimaan.” (Aineistoesimerkki 16.)

Isät pitivät tärkeänä *ympäristön turvallisuutta*. Päivähoitopaikkaa valitessaan isät kiinnittivät huomiota *terveisiin rakenteisiin*, koska nykypäivän ongelma on homeiset rakennukset ja niistä johtuvat sisäilmaongelmat, jotka ovat riski lasten terveydelle.

Isät pitivät myös tärkeänä *ympäristön toimivuutta*. Eli he ajattelivat, että päiväkodissa on hyvä olla toimivat tilat, joissa lapsiryhmät voivat toimia ja kokoontua myös yhteisiä tapahtumia varten.

”...et ei ois sitä hometta, et sellaset terveet rakenteet, et ei tuu mitään tauteja. Et sellanen tulee mieleen, ku tuntuu et se on nykypäivän ongelma...” (Aineistoesimerkki 17.)

”...ainakin tällä hetkellä home vapaa päiväkotiki ja tietysti siinä mielessä kaikki tilat on hyvin toimivat, et siinä mielessä, et näillä on yhteiset tilat, missä kokoontua erilaisiin asioihin ja tehdä yhdessä erilaisii juttuja, et se on hyvä...” (Aineistoesimerkki 18.)

Hyvät liikuntamahdollisuudet olisi isien mukaan huomioitava. Lasten on tärkeä päästä liikkumaan ja harjoittelemaan esimerkiksi talvella luistelua ja hiihtämistä. Metsäretkiäkin isät arvostivat ja toivoivat näiden olevan mahdollisia myös tulevaisuudessa. Isien mukaan lasten olisi tärkeä omaksua liikunnan osaksi arkea jo päiväkotiki-ikäisinä ja uskovat päivähoiton henkilökunnan voivan vaikuttaa tähän.

”Kyllä tää päiväkotiki vois kasvattaa jo siihen, et on se ulkoilu osa rutiinia, mitä aina pyritään tekemään.” (Aineistoesimerkki 19.)

Toinen päiväkotiki, jossa haastattelin isiä, toimii väliaikaisesti parakeissa. Parakkien yhteydessä oleva piha-alue on pieni eikä siinä ole paljoa leluja. Piha-aluetta ja sisätiloja kritisoivat ne isät, joiden lapset ovat tällä hetkellä parakeissa, mutta he ymmärsivät, että henkilökunta ei voi vaikuttaa näihin asioihin.

Vaikuttavuus- tai tulostekijät

Isät nostivat tärkeimmäksi asiaksi päivähoidossa *lapsen viihtymisen*. Isät kokivat voivansa opettaa lapsille elämässä tarvittavia tärkeitä taitoja, mutta he kokivat, etteivät

he voi vaikuttaa siihen, että viihtyykö lapsi päivähoitossa. Jos lapsi ei viihtyisi päivähoitossa, olisi hänet kamala jättää sinne, eikä lapsi tällaisessa tilanteessa oppisi tai kehittyisikään. Isät korostivat sitä, että *sosiaalisia taitoja* lapset oppivat parhaiten päiväkodissa. He pitivät kavereita tärkeimpänä lapsen viihtymisen kannalta. Isät korostivat, että juuri *saman ikäisten lasten kanssa toimiminen* on tärkeää lapselle.

”Mä voisin kuvitella, et sillä ohjaajalla on suuri merkitys tähän, et sillä porukalla on turvallinen olo. Et se viihtyminen ei tarkoita aina, et pitää olla kivaa, vaan et siinä voi olla sääntillisesti ja ruokailla asiallisesti ja olla hiljaa petissä ja siitä huolimatta viihtyy.”(Aineistoesimerkki 20.)

”...jos se ei viihtyis, ni tuskin se oppis ja kehittyisikään.”
(Aineistoesimerkki 21.)

Lapset oppivat ja kehittyvät päivähoitossa ammattitaitoisten ihmisten hoidossa ja kasvatuksessa. Isät ajattelivat lasten erityisesti oppivan *sosiaalisia taitoja* paremmin päivähoitossa kuin jos lapset olisivat kotona. Sosiaalisten taitojen oppiminen auttaa myös lapsia siirtymisessä kouluun.

”Se ammattitaito näkyy siinä, että ne aikuiset osaa käsitellä niitä lapsia. Ei niinkään niissä helppoissa tilanteissa, vaan sit jos ja kun tulee niitä ongelmatilanteita, niin miten sitten toimitaan.”
(Aineistoesimerkki 22.)

”...tää lastentarhanopettajien ja hoitajien ammattitaito siinä, et näkee niiku lasten eri kehitysvaiheet siinä, et missä kukakin menee. Et lapset on kaikki erilaisia ja toiset on lahjakkaampia toisissa asioissa toiset sitten taas toisissa. Et aikuisten täytyy nähdä nää asiat ja saada tuettua sitten niitä...” (Aineistoesimerkki 23.)

”...niitä ei voi kotona opettaa, vaikka miten ryhmässä toimitaan tai tälläsi pelisääntöjä ja miten otetaan kontaktia ja miten niitä kavereita löydetään, et se tavallaan tapahtuu täällä. Ja jos niitä ei oo, ni aika vaikee on mennä kouluun.” (Aineistoesimerkki 24.)

Isät pitivät kaikista tärkeimpänä *lapsen viihtymistä* päivähoitossa. Vanhempien näkökulmasta tämä on tärkeää, jotta he voivat *jättää lapset hyvin mielin* päivähoitoon oman työpäivän ajaksi. Kaikki lapset eivät kerro paljoa päivähoitopäivistään, mutta vanhemmat tulkitsevat lasten viihtyvän päivähoitossa, kun he jäävät päivähoitoon mielellään ja ovat iloisia hakutilanteessa. *Vanhemmat ovat tyytyväisiä* päivähoitoon, kun he voivat luottaa, että henkilökunta pitää lapsista hyvää huolta.

”...jos mä itte ajattelen ni nää viihtyminen, kehittyminen, oppiminen ni kyl mä niiku ton viihtymisen laitan niiku vanhemman näkökulmasta ykkösjutuks... et jos se ei viihtyis, ni kamalaa ois jättää se tänne.”
(Aineistoesimerkki 25.)

Isät ajattelivat päiväkodin helpottavan lasten siirtymistä kouluun etenkin sosiaalisten taitojen oppimisen myötä. Isien mukaan päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta lapset saavat ne *kouluvalmiudet*, mitä he tarvitsevat siirtyessään kouluun.

”..täällä päiväkodissa lapsi saa sen tuen et pystyy ikään kuin kasvamaan ja kehittymään koulukypsäksi..”(Aineistoesimerkki 26.)

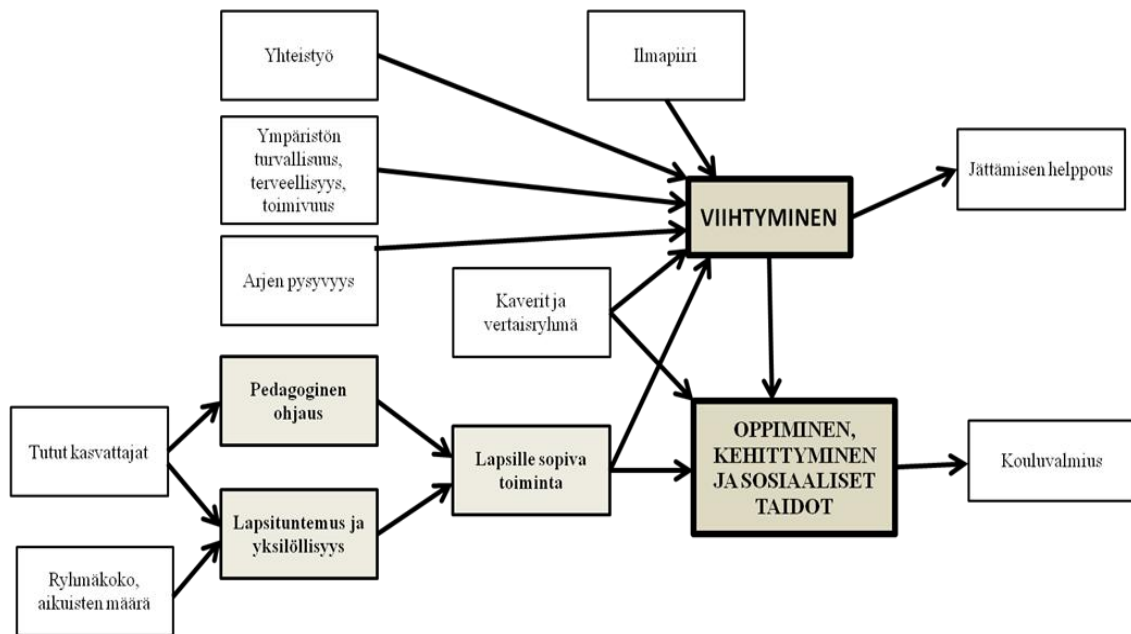
Laadukas varhaiskasvatus ja päivähoito koostuvat lasten viihtymisestä, ammattitaitoisesta henkilökunnasta, joka huomioi lapset yksilöllisesti ja tarjoaa lapsille monipuolista ja ikätasonmukaista toimintaa. Myös turvallisuus ja turvallinen ympäristö ovat osa laadukasta päivähoitoa.

”Et se lapsi on niitten muitten lasten kanssa siellä ja se on myös tärkeä et se on niitten hoitajien kanssa, et siel on yhteistyötä päivähoidon henkilökunnan niiden hoitajien ja vanhempien välillä. Et se luo sitä, et se on varmaan sit sitä laadukasta päivähoitoa.”
(Aineistoesimerkki 27.)

”Just näistä asioista koostuu se laadukas. Ei se et kuinka paljon nää tekee täällä tai mitä nää tekee tääl, vaan se miten se hoidetaan. Voidaan tehdä vaikka kuinka vähän kunhan se hoidetaan hyvin se asia.” (Aineistoesimerkki 28.)

Yhteenveto laatuun liittyvistä tekijöistä

Seuraavassa kuviossa 2 voidaan kootusti nähdä, mistä asioista isien mukaan laadukas päivähoito ja varhaiskasvatus koostuvat sekä miten ne vaikuttavat toisiinsa.

KUVIO 2 Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen laatutekijät

Keskeisiksi laatutekijöiksi nousivat lapsen *viihtyminen* sekä *oppiminen, kehittyminen ja sosiaaliset taidot*. Näitä puolestaan mahdollistavat monet muut tekijät, jotka siten osaltaan rakentavat laadukasta varhaiskasvatusta ja päivähoitoa.

Lapsen viihtymiseen päivähoitossa vaikuttaa *pysyvä arki* eli selvät rajat, säännöt, päivärhythmi ja rutiini. Lisäksi vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan välinen *yhteistyö*, *ilmapiiri* ja *samanikäiset kaverit* vaikuttavat lapsen viihtymiseen. Kun lapsi viihtyy, vanhempien on *helppo jättää* hänet päivähoitoon työpäivän ajaksi. Viihtyminen edistää myös *oppimista ja kehittymistä* eli lapsi saa *kouluvalmiuksia*, jolloin kouluun siirtyminen helpottuu.

Päivähoidon pysyvään arkeen vaikuttaa negatiivisesti lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien vaihdokset. Tutut hoitajat pitävät yllä lapsille tuttua arkea ja rutiineja. He myös tuntevat lapset ja pystyvät huomioimaan heidät yksilöllisesti. Myös ryhmäkoko ja aikuisten lukumäärä vaikuttavat lapsituntemukseen ja lasten yksilöllisen huomioimisen mahdollisuuteen. Lapsituntemus ja lasten yksilöllinen huomioiminen vaikuttaa taas lasten oppimiseen ja kehitykseen ja näin kouluvalmiuteen.

Samanikäiset kaverit lapsiryhmässä ovat tärkeitä lasten sosiaalisten taitojen oppimisen kannalta. Kouluun siirryttäessä lapsen on tärkeä osata solmia sosiaalisia suhteita ja ylläpitää niitä. Vuorovaikutustaitojen oppiminen päivähoitossa on isien mukaan hyvin tärkeää ja osa kouluvalmiutta.

6.2 Yhteistyö isien ja päivähoitohenkilökunnan välillä

Päivähoidon laatuun vaikuttaa päivähoidon henkilökunta ja heidän ammattitaito sekä ammatilliset vuorovaikutustaidot. Tässä luvussa esittelen miten isät kokevat yhteistyön päivähoiton henkilökunnan. Ensin esittelen isien odotuksia ja toiveita yhteistyölle päivähoiton henkilökunnan kanssa ja tämän jälkeen esittelen, miten isät kokevat voivansa osallistua lapsensa päivähoiton toimintaan.

”...kyl mun mielestä se laatu tulee vasta sitten, kun siel on oltu jonkun aikaa ja nähty millasii ihmisii siellä on ja miten siellä asiat hoidetaan... ja mielummin tingin niistä et mitä siellä painotetaan tai tehdään et mulle tärkeintä on se ketkä siellä tekee töitä ja millanen ilmapiiri siellä on ja et ne tykkää niistä lapsista, kun et siel on joku elämäänsä kyllästynyt ihminen... Et ennen kaikkea se on henkilökysymys.” (Aineistoesimerkki 29.)

6.2.1 Odotukset ja toiveet yhteistyölle

Päivähoidon henkilökunta

Isät arvostivat päiväkodin henkilökunnan ammattitaitoa. Heidän mukaan ammatillaiset osaavat tarjota lapsille oikeanlaista toimintaa. Isät pitivät tärkeänä sitä, että päivähoiton henkilökunta on kiinnostunut lapsista yksilöllisesti ja että heillä on aikaa kohdata lapset yksilöllisesti. Lapsen ominaispiirteet ja tarpeet on huomioitava yksilöllisesti.

”Se on mun mielestä sitä aikuisten hyvyttä, et ne huomioi ja osaa huomioida ja haluaa huomioida sen lapsen tarpeet.” (Aineistoesimerkki 30.)

Isät toivoivat, että henkilökunta pysyisi samana, koska he ajattelivat tämän luovan enemmän turvallisuuden tunnetta lapsille. Henkilökunta kuitenkin muuttuu isien mukaan melko usein päiväkodissa, mikä heidän mielestään heikentää päivähoiton laatua.

Isät pitivät päiväkotia laadukkaampana, kuin perhepäivähoitoa. Isät kokivat, että perhepäivähoitoa pyörittävä henkilö vaikuttaa paljon hoidon laatuun. Pienessä ryhmässä lapsi saa enemmän yksilöllistä huomiota hoitajalta ja rauhaa toimia, mutta isien mukaan lapsen olisi hyvä oppia toimimaan myös isossa ryhmässä.

”Päiväkoti on laadukkaampi, kuin perhepäivähoito. Tai sitten riippuu niin paljon siitä henkilöstä.” (Aineistoesimerkki 31.)

Hyvä hoitaja on isien mukaan sellainen, joka jaksaa tehdä erilaisia asioita lasten kanssa esimerkiksi leikkiä ja askarrella, eikä laita lapsia vain leikkimään keskenään ja huolehtii perustarpeista kuten ruokailusta ja nukkumisesta. Isät pitivät tärkeänä sitä, että hoitaja osallistuu lapsen arjen tilanteisiin ja toimintaan, koska näin hoitajat tutustuvat lapseen ja pystyvät huomioimaan heidät yksilöllisesti.

”Semmonen, joka leikkii ja toimii ja askartelee lasten kanssa ja on niitten kans tekemisissä. Että se ei vaan laita niitä leikkimään lastenhuoneeseen ja kutsuu syömään ja pistää nukkumaan ja hoitaa vessa-asiat silloin kun tarvii ja tekee jotain muuta siinä välissä, et et se osallistuu siihen lapsen arkeen ja siinä lapsen toiminnassa mukana ni se on hyvä hoitaja.” (Aineistoesimerkki 32.)

Yhteistyö päivähoiton henkilökunnan kanssa

Isät kokivat päivittäiset kohtaamiset mielekkääksi tavaksi vaihtaa tietoa ja kuulumisia. Isät kokivat, että päivähoiton henkilökunnalla oli usein aikaa kertoa, miten päivä on mennyt ja vaihtaa muutenkin kuulumisia. Isien mukaan he pystyvät vaikuttamaan tiettyssä määrin lapsensa hoitoon ja he kokevat tulevansa kuulluiksi. Isät pohtivat myös eroja omassa käytöksessä verrattuna äitien käyttäytymiseen päivittäisissä kohtaamistilanteissa. Isät ajattelivat äitien jäävän juttelemaan päiväkodin henkilökunnan kanssa pidemmäksi aikaa päivittäisissä kohtaamistilanteissa. Isien mukaan sukupuolten välinen ero näkyy siinä, että isät ajattelevat ennemmin että kaikki on hyvin, kun taas äidit herkemmin jäävät pohtimaan asioita ja huolestuvat.

”Yhteistyö tapahtuu pääasiassa päivittäisissä kohtaamisissa ja se on mukava kuulla, et hoitajat haluu kertoa siitä päivästä. Et muuten tuntuu, et täs on hirveesti näitä lapsia ja sul on ollu pitkä päivä ja päättymässä, et et sä varmaan edes muista siitä mejän lapsen päivästä, eikä viittis vaivatakkaan. Ja sit ku tulee tällänen toive, ni se on kiva, eikä siin tarvii sit muuta ku kertoa vaikka et tänään käytiin

metsäretkellä ja hyvä päivä oli taas. Eikä siinä muuta tarviikkaan sitte.”(Aineistoesimerkki 33.)

”...mä oon kyllä avoimuuden ja suoruuden kannattaja, että ehkä joskus on sellai, että asioista voisi sanoa suurempaan. Vaikka että teidän lapsella on tänään todella likaiset hiukset, että viekääpä suihkuun tai että teidän lapsella on nyt ongelmia ruokapöytäkäyttäytymisessä, että voisi vähän kotona kiinnittää huomiota. Et mä tiedän millasia nykypäivän vanhemmat on, että en haluis ite olla niin siinä sanomassa. Että kyl mä ymmärrän, että täällä ollaan vähän varpaillaan ja ymmärrän kyllä, että niin täällä ei voida sanoa.. mutta ehkä jossain asioissa voi esittää myös toiveita kotiinpäin vähän reippaammin.” (Aineistoesimerkki 34.)

Päivähoidon henkilökunnan on osattava ottaa vaikeita asioita puheeksi ammattimaisesti vanhempien kanssa. Vanhemmille voi olla vaikeaa kuulla, että päivähoidon henkilökunta on huolissaan lapsen kehityksestä. Tällaisissa tilanteissa päivähoidon henkilökunnan on erityisesti pohdittava, miten he ottavat asian puheeksi vanhemman kanssa. Kuitenkin isät pitivät tätä osana laadukasta päivähoitoa, että tällaiset asiat huomataan ja ne otetaan puheeksi. Osa isistä toi esille, että ikävistä asioista olisi hyvä keskustella aikuisten kesken, eikä niin että lapsi on vieressä kuulemassa. Näistä asioista on paras keskustella lapsen varhaiskasvatuskeskustelussa.

”niitä hankalampia asioita käsitellään sitten vasukeskusteluissa, eikä lapsen kuullen. Et mitä vanhemmaks se lapsi tulee niin sitä kiusallisempaa siitä on kuunnella vieressä...” (Aineistoesimerkki 35.)

Isät toivat myös esille sen, että päivähoidon ammatillisiin vuorovaikutustaitoihin kuuluu myös kuunnella ja ottaa palautetta vastaan.

”...kun on antanut jostain asiasta esimerkiksi palautetta ehkä vähän kärkkäästi, ni se on otettu sillä tavalla fiksumusti ja kypsästi vastaan, eikä niinku alettu väittäämään vastaan. Ja oon kyllä ihan tyytyväinen siihen et koen, että voin vaikuttaa päivähoitoon, kun annan palautetta tai toivon jotain...” (Aineistoesimerkki 36.)

Isät korostivat sitä, että vastuu tiedon siirtämisestä on myös vanhemmilla. Lapsesta on tärkeä antaa riittävästi tietoa, koska kaikki lapset ovat yksilöitä ja jotta lapsen mahdolliset erityisruokatarpeet tulisivat huomioiduiksi. Vanhemmat helpottavat päivähoidon henkilökunnan työtä, kun he kertovat avoimesti lapsen asioista. Ennakoiminen ja varautuminen edistävät laadukkaan toiminnan saavuttamista. Avoin keskustelu päivähoidon henkilökunnan ja vanhempien välillä on lapsen etu, koska näin lapsen kehitystä ja oppimista voidaan tukea ja edistää parhain mahdollisin keinoin.

”Vastuu on sitten vanhemmilla siitä et annetaan riittävät tiedot lapsesta, et kaikki lapset on erityisiä ja joillakin niistä voi olla

erityistarpeita. Et se kannattaa tuoda oikeesti esille, siitä kannattaa keskustella siellä ryhmässä, siitä on apua.” (Aineistoesimerkki 37.)

”Ja sillä yhteistyöllä vanhempien ja sen päivähoiton henkilökunnan kanssa ni sen pitää toimii molempiin suuntiin. Et et ei pelkästään voi vaatii et ne hoitajat ois sellasii, jotka ottaa vastuun kaikkeen, et kyl vanhempienkin on otettava vastuu.” (Aineistoesimerkki 38.)

Isät eivät halunneet tehdä yhteistyötä päivähoiton henkilökunnan kanssa Internetissä vaan ennemmin he halusivat pitää kaikki asiat poissa verkosta. Muksunetti ja facebook-ryhmää iät eivät pitäneet hyvinä tiedon siirtokanavina. Muksunetin käytön isät kokivat vaikeana esimerkiksi koska sinne pitää kirjautua nettipankkitunnuksilla. Facebook ryhmää isät eivät pitäneet hyvänä myöskään, mutta sitä osa isistä käytti kuitenkin jonkin verran, koska he kokivat että se oli ainoa tapa saada tietoa tai tavoittaa päiväkodin johtaja.

”Tää Muksunetti ni sen kanssa mä en oo päässy alkua pidemmälle ja sen oon sanonukki henkilökunnalle. Ja mielummin niin että puhutaan aamuin ja illoin muutama sana. Et onhan se paljon luontevampi tapa olla vuorovaikutuksessa, ku sit taas jos kaikki asiat hoidettais muksunetin kautta..” (Aineistoesimerkki 39.)

”No siis oishan täällä se Muksunetti vaihtoehto, mut mä oon niiku periaatteessa sitä vastaan. Et kaikki asiat mitkä saa pidettyy tuolt netistä pois on tosi hyvä juttu. Mut siis mahdollisuushan oli esimerkiksi käyttää sitäkin ja näyttääpi olevan Facebook sivutkin täällä päiväkodilla. Ei niiku kiinnostasta pätkääkään.” (Aineistoesimerkki 40.)

”Nykyisin se johtajan tavoittaminen on siellä Facebookissa, et sieltä näkee mitä se ilmoittelee. Sähköpostilista ois paljon parempi, ku se Facebook.” (Aineistoesimerkki 41.)

Kaikki isät olivat osallistuneet lapsensa varhaiskasvatuskeskusteluun yhdessä vaimon kanssa tai yksin. Yksi isä kävi joka toisessa keskustelussa ja hänen vaimonsa joka toisessa.

Osa isistä piti keskusteluja hyvänä asiana ja osa kokivat ne turhiksi, koska heidän mielestään asioista keskusteltiin tarpeeksi lasten haku ja tuontitilanteissa. Tiettyjen tavoitteiden ääneen sopiminen riitti isille. He luottivat päivähoiton henkilökunnan toimivan tavoitteiden mukaisesti, eivätkä kokeneet tarvetta tietää tarkemmin, miten toimitaan.

”Mä oon tulosorientoitunut, et jos näyttää siltä, et edetään siinä asiassa, mitä on sovittu ni en mä oo niin kiinnostunut tietämään, miten siellä on toimittu. Et ei mua niin kiinnostasta, miten se päivä on menny tai miten tätä asiaa on edistetty. Et jos joku kertoo mulle niin tietysti mä kuuntelen mielellään, mut jos joku ei kerro ni se ei jää

vaivaamaan, et onko sitä tiettyä asiaa edistetty jollain lailla.” (Aineistoesimerkki 42.)

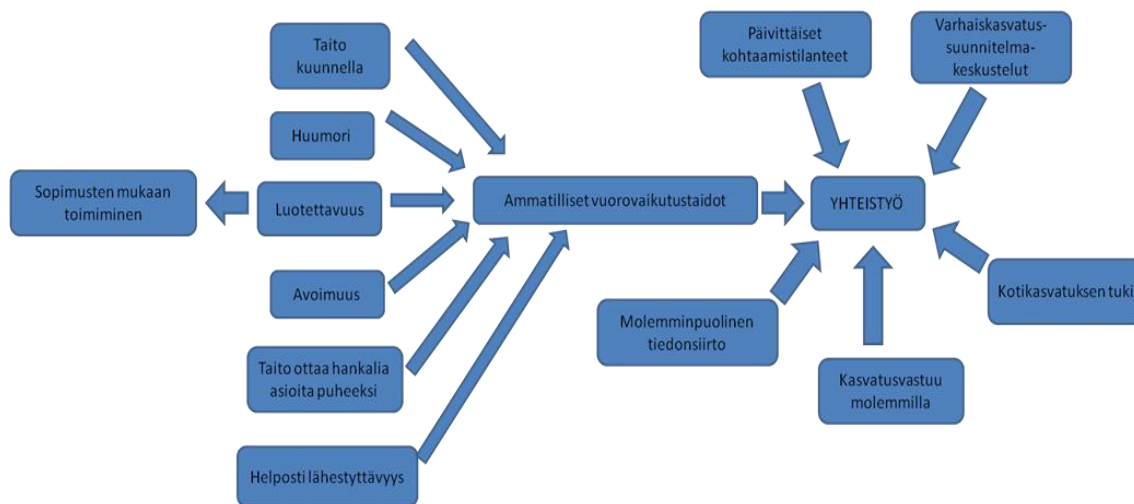
”..se tuntuu vähän turhaltakin, et tehdään suunnitelmaa koko vuodelle. Et miks mun laps ei voi kasvaa ilman suunnitelmaa? Et eiks se oo tärkeintä, et se viihtyy täällä päiväkodissa ja sil on hyvä olla ja tääl on hyviä aikuisia mistä mä tykkään ja mistä lapsi tykkää ja ne on sitoutunu pitämään siitä lapsesta huolta sil aikaa ku mä oon töissä. Ni se on mulle kaikista tärkein asia.”(Aineistoesimerkki 43.)

”Kyl mä koen et voi vaikuttaa, mut se ei oo mulle hirveen tärkeä asia. Et kun ei oo sellasta juttua, mihin pitäis kiinnittää huomiota. Et jos ois jotain et laps ei opi eri asioita, mut kun tällästä ei ole ni sit tärkeintä on se että lapsen voi turvallisesti jättää tänne.”(Aineistoesimerkki 44.)

Vanhempainiltoihin kaikki isät eivät olleet osallistuneet. Useimmiten äiti osallistuu vanhempainiltoihin, koska he ovat innokkaampia osallistumaan niihin, kuin isät.

”Yleensä sinne menee sit äiti, et se on se äiti joka haluaa enemmän mennä sinne ja mä jään sitten lasten kanssa kotiin... kylhän sitä vois sopia et vanhempainiltoihin mennään fifty fifty. Et jos tällä kertaa sä meet ni ens kerralla mä meen, että kyllähän isälläkin on se vastuu olla tässä mukana ja tehä yhteistyötä.” (Aineistoesimerkki 45.)

Seuraavassa kuviossa 3 on esitetty, mistä asioista isien mukaan yhteistyö rakentuu heidän ja päivähoiton henkilökunnan kanssa.

KUVIO 3 Yhteistyö isien ja päivähoiton henkilökunnan välillä

Päivähoiton henkilökunnan ammatillisiin vuorovaikutustaitoihin kuuluu taito kuunnella, huumori, luotettavuus eli sopimusten mukaan toimiminen, avoimuus, taito ottaa hankalia asioita puheeksi ja helposti lähestyttävyyys. Päivähoiton henkilökunnan ja lasten vanhempien välisessä yhteistyössä päivittäiset kohtaamiset ja

varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelut ovat tärkeitä sekä niissä molemminpuolinen tiedonsiirto. Päivähoidon henkilökunnan kotikasvatuksentuki voi olla hyvin tärkeää lapsiperheille ja isät ajattelevat, että kasvatustavoitteet koskevat vanhempia lisäksi myös päivähoitoa.

6.2.2 Isien osallistuminen

Isät eivät olleet kiinnostuneita osallistumaan yhteisiin tapahtumiin esimerkiksi isänpäivän kahvitukseen, vaan he osallistuivat niihin, koska eivät halunneet tuottaa pettymystä lapsilleen.

”...jos mä nyt ihan rehellinen oon ni, jos jotain täällä järjetetään ja isiä kutsutaan ni en mä tuu tänne sen takia, et must on kiva tulla vaan mä tuun sen takia, et mun lapselle ei tuu selanen ikävä fiilis, et mun isää ei kiinnosta.” (Aineistoesimerkki 46.)

”En ole ajatellut, että mitä voisin antaa päiväkodille muuta, kun tsemppiä ja kiitoksia, enkä valita liikaa.” (Aineistoesimerkki 47.)

Henkilökunnalla pitää isien mukaan olla tietynlainen huumori. Päiväkodin henkilökunnan ammattitaitoon kuuluu se, että he ovat helposti lähestyttäviä, ulospäin suuntautuneita ja tulevat monenlaisten ihmisten kanssa toimeen.

”...se tietynlainen huumori työntekijöillä, et eihän tää nyt niin vakavaa oo. Ja kylhän se on tärkeä sille lapselle, et se huomaa et vanhemmat pystyy nauraa henkilökunnan kanssa ja näkee et tulee henkilökunnan kanssa toimeen. Mut kylhän se vaatii siltä henkilökunnalta, et pitää tulla monenlaisten ihmisten kanssa toimeen ja onhan se tärkeä.” (Aineistoesimerkki 48.)

Isät pitivät tärkeänä sitä, että päivähoitoa henkilökunnassa olisi molempien sukupuoliroolien edustajia. Isät ajattelivat että miehillä on rennompi ote työhön, kuin naisilla. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut esimerkiksi ryhmän tai päiväkodin valintaan. Isät eivät uskoneet miesten parantavan päivähoitoa laadun tasoa, mutta heidän mielestä jokaisella alalla olisi hyvä olla molempien sukupuolten edustajia, jotta lapset näkisivät että ei ole naisten tai miesten töitä erikseen.

”..mun lapset on aina ollu sellasessa päiväkodissa, missä on ollu myös miehiä, et mun mielestä se on hirveen hyvä. Et miehet kuitenkin tekee asioita vähän eritavalla, ku naiset. Et ne tuo sellasta niiku

normaaliutta, et ne vaikuttaa siihen ilmapiiriin. Et ehkä sitä kautta tulee sellanen, et ei oo niin vakavaa, et tärkeitä asioita tai vakavia asioita voi tehdä vähän pilke silmäkulmassa.” (Aineistoesimerkki 49.)

”Yks joka jää ehkä puuttumaan, varmaan johtuen sukupuolijakautumasta täs henkilökunnassa, ni jalkapalloa. Sitä potkitaan tääl aika vähän, kun ainakin viime kesänä tota poika valitti sitä, et ei pelata jalkapalloa koskaan.” (Aineistoesimerkki 50.)

Isät näkivät yhteistyön päivähoiton henkilökunnan kanssa myös niin, että he voivat siirtää vastuuta lapsen opettamisesta ja kehityksen tukemisesta. Isät kokivat, että heidän on helppoa hyödyntää kotona sitä, mitä lapset oppivat päiväkodissa. Esimerkiksi lapset omaksuvat päivään säännöllisen rytmin päiväkodissa, mikä helpottaa arkea kotona. Lisäksi isät kokivat erilaisten taitojen opettamisen lapsille helpommaksi, kun lapset ovat saaneet harjoitella niitä – esimerkiksi hiihtoa ja luistelua – ensin päiväkodissa. Heidän mukaansa lapset oppivat paremmin ryhmässä, koska silloin ryhmäpaine motivoi lapsia harjoittelemaan. Isät ajattelivat myös että lasten on helpompi vastustaa vanhempia kuin päivähoiton henkilökuntaa.

”Se helpottaa aika paljon, et ei tarvii ruveta miettimään, et mitä tälle lapselle pitäis laittaa eteen, et se kehittyis normaalisti. Minkälaisia leluja ja pitääkö ruveta käymään aakkosia täs näin tän ikäselle ja nyt voi kääntää sitä vastuuta tänne näin.” (Aineistoesimerkki 51.)

”Sanotaan, että se kasvattamisvastuu on vanhemmilla, ni kyl se hyvin pitkälle on myös päiväkodilla.” (Aineistoesimerkki 52.)

”Just luistelun ja hiihtämisen harjottelu ni sitten, ku ne on tehny sitä päiväkodissa ni sen opettaminen on helpompaa sitten vaikka viikonloppuna kotona.” (Aineistoesimerkki 53.)

7 POHDINTA

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laatua isien näkökulmasta. Tarkoituksena oli selvittää mitä isät pitävät laadukkaana päivähoitona ja varhaiskasvatuksena ja miten he kokevat yhteistyön päivähoiton henkilökunnan kanssa. Tutkimusaineisto kerättiin fokusparihaastatteluissa, joihin osallistui kahdeksan isää kahdesta eri päiväkodista. Tutkimuksen lähtöajatus oli, että päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laatua on tärkeä tutkia säännöllisesti, jotta päivähoito pystyy tarjoamaan lapsiperheille laadukasta palvelua perheiden tarpeiden mukaan. Yhteiskunnan jatkuvien muutosten keskellä myös lapsiperheiden tarpeet muuttuvat. Aikaisemmissa tutkimuksissa, joissa on tutkittu varhaiskasvatuksen ja päivähoiton laatua, ei ole juuri tavoitettu isiä, mikä tekee tästä tutkimuksesta merkittävän sillä se tuo uutta tietoa isien näkökulmasta päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laadusta.

Isät pitivät tärkeänä lapsen viihtymistä ja turvallisuutta päivähoitossa. Isät ajattelivat, että turvallisuutta tuo toistuva ja lapsille tuttu päivärhythmi sekä tuttu henkilökunta. Isien mielestä lasten viihtymiseen vaikuttaa leikkikaverit ja se, että tulee hyväksytyksi ja huomioituksi lapsiryhmässä. Lelut sen sijaan eivät isien mielestä vaikuta lasten viihtymiseen. Vanhemmat painottivat samanlaisia asioita myös Tauriaisen (2000, 190) tutkimuksessa. Vanhemmat pitivät tärkeänä lapsen viihtymistä ja yksilöllistä huomiointia päivähoitossa. Heidän mukaan lapset odottivat päivähoitolta monipuolista toimintaa, kavereita ja hyväksyntää. Viihtymiseen vaikutti heidän mukaan turvallisuus, mitä tukee esimerkiksi toistuva päivärhythmi ja ihmissuhteiden pysyvyys.

Isät pitivät myös positiivista ja kiireetöntä ilmapiiriä tärkeänä. Heidän mukaan positiivinen ilmapiiri voi pitää sisällään rajoja ja sääntöjä. Rajat ja säännöt luovat juuri turvallisuuden tunnetta lapsille, mikä lisää lasten viihtymistä. Tämän lisäksi isät pitivät tärkeänä sitä, että aikuiset havainnoivat lasten keskinäisiä suhteita, jotta he voivat ehkäistä mahdollista syrjintää ja kiusaamista. Myös Koivisto (2007, 126) tutkimuksen mukaan aikuisten on oltava johdonmukaisia toiminnassaan ja asetettavat säännöt ja rajat lapsille. Lisäksi aikuisten on oltava tietoisia lasten keskinäisistä välisistä suhteista ja tarvittaessa puututtava näihin suhteisiin.

Isien mukaan päivähoidon henkilökunnan on oltava aidosti kiinnostunut lapsesta, hänen ajatuksistaan ja tekemisestä. Päivähoidon henkilökunnan on osallistuttava lapsen tekemiseen ja havainnoitava lasta. Koiviston (2007, 125) tutkimuksen mukaan lasten itsetuntoa vahvistavaan ilmapiiriin vaikuttaa se, että kasvattaja on lasten saatavilla ja että hän on aidosti läsnä vuorovaikutustilanteissa ja pyrkii vastaamaan lapsen tarpeisiin.

Isät toivoivat, että lapsiryhmien koot eivät kasvaisi ja että aikuisia olisi tarpeeksi lapsiin nähden. Aikuisia tulisi olla sen verran, että lapset tulisivat huomioiduiksi yksilöllisesti ja heidän yksilöllisiin tarpeisiin voitaisiin vastata. Myös uutta varhaiskasvatustalaa varten tehdyn selvityksen mukaan, vanhempia huolestuttivat ryhmäkoot ja henkilökunnan vähäinen määrä (Alasuutari ym. 2014, 20–21).

Isät ajattelivat lasten saavan päivähoidossa osallistua lapsen kehitystä tukevaan toimintaan ja oppivan vuorovaikutustaitoja. Juuri sosiaalisten taitojen oppimista isät pitivät tärkeimpänä päivähoidon antina. Sosiaalistensuhteiden muodostaminen ja niiden pysyminen nähtiin tärkeänä. Ihmiset viettävät yhä enemmän aikaa verkossa, joten asioita hoidetaan yhä vähemmän kasvotusten. Isät ajattelevat, että teknisten laitteiden käytön lapset varmasti oppivat nopeasti, mutta vuorovaikutustaitoja voi olla heidän mukaan vaikeampi oppia vanhempana. Varhaiskasvatustalaa varten tehdyn selvityksen mukaan vanhemmat pitivät tärkeinä lasten kaverisuhteita, sosiaalisten taitojen oppimista sekä lapsiryhmään kuulumista (Alasuutari ym. 2014, 45.)

Isien mukaan päivähoito antaa valmiuksia siirtyä kouluun. Mielenkiintoista oli, että isät eivät pitäneet tärkeänä sitä, mitä lapset oppivat vaan ennemmin sitä, että he saavat valmiuksia oppia kouluun siirtymistä varten. Ajatus siitä, että lasten täytyy antaa olla lapsia, leikkiä ja toimia samanikäisten lasten kanssa nousi myös esiin isien puheissa.

Tauriainen (2000, 196) tutkimuksessakin vanhemmat odottivat päivähoidon antavan lapsille kouluvalmiuksia.

Isät eivät olleet erityisen kiinnostuneita siitä, mitä päivähoitopäivien aikana tapahtuu, mutta heille oli tärkeää se että lapsi viihtyy ja että lapsella on kavereita päivähoidossa. Myös se, että päivähoidon henkilökunta on ammattitaitoista ja kiinnostuneita lapsen hyvinvoinnista, kasvusta ja kehityksestä on osa laadukasta päivähoitoa. Isät korostivat sitä, että heidän on tärkeää voida luottaa päivähoitonhenkilökuntaan, jotta he voivat hyvillä mielin jättää lapsensa päivähoitoon. Isät pitivät luottamusta tärkeänä yhteistyön perustana ja kokivat yhteistyön sujuvan hyvin. Myös Poikosen ja Lehtipään (2009, 75–77) tutkimuksen mukaan vanhemmat olivat tyytyväisiä yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen päivähoidon henkilökunnan kanssa. Etenkin avoimuus ja luottamus korostuivat vanhempien vastauksissa.

Isät olivat tyytyväisiä päivähoidon laatuun. Miespuolisia työntekijöitä isät arvostivat erityisesti heidän huumorinsa vuoksi. Isät ajattelivat miespuolisten työntekijöiden työskentelevän rennommin ja ajattelivat asioiden hoituvan luontevammin sen ansioista. Isät arvelivat, että joukkuelajien pelaaminen kuten jalkapallon pelaaminen on vähäistä naispainotteisen henkilökunnan vuoksi.

Samoin kuin uutta päivähoitolakia tehdyssä selvityksessä, myös tässä tutkimuksessa isät mainitsivat monesti päivähoidon henkilökunnan ja vanhempien välisen yhteistyön sekä kasvatuskumppanuuden tärkeyden (Alasuutari ym. 2014). Kuten myös Poikosen ja Lehtipään (2009, 78) tutkimuksessa, tässä tutkimuksessa tiedonvaihto ja yhteistyö toimivat isien mielestä parhaiten päivittäisten kohtaamisten aikana. Kaikki isät eivät pitäneet varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja tärkeinä. Kuten aineistoesimerkissä 43. todetaan, isät eivät nähneet tarpeelliseksi tehdä lapselle varhaiskasvatussuunnitelmaa. Toisaalta aineistoesimerkin 35. mukaan tietyistä asioista on kuitenkin hyvä keskustella vain aikuisten kesken. Isät ajattelivat, että mitä vanhemmaksi lapsi tulee, sitä kiusallisempaa lapselle on seistä vieressä, kun aikuiset puhuvat hänestä ja tästä syystä isät ajattelivat, että varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut ovat tärkeitä. Tuonti- ja hakutilanteissa lapsia on monesti ympärillä eikä aikuisilla ole tilaisuutta keskustella rauhassa, minkä vuoksi näissä tilanteissa keskustelut voivat olla melko pinnallisia.

Isät ajattelivat, että päivähoidon henkilökunnan ammattitaitoon kuuluu ammatilliset vuorovaikutustaidot. Päivähoidon henkilökunnan on osattava rakentaa yhteistyötä erilaisten vanhempien kanssa ja osattava ottaa puheeksi huolenaiheita. Myös Tiilikan (2005, 161) tutkimuksessa äidit ajattelivat yhteistyön lähtökohtana olevan henkilökunnan vuorovaikutustaidot ja ammatillisuutta yhteistyön rakentamisessa. Päivähoidon henkilökunnan on osattava luoda yhteistyölle myönteinen ja luottamuksellinen ilmapiiri.

Isät osallistuivat varhaiskasvatussuunnitelma-keskusteluihin, mutta kaikki eivät pitäneet niitä tärkeinä. Jotkut isät ja äidit kävivät vuorotellen varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelussa. Vanhempainiltoihin tai vanhempaintoimikunnan kokouksiin isät eivät juuri osallistuneet. Heidän mukaansa äideille näihin osallistuminen on tärkeämpää, joten isät jäävät kotiin hoitamaan lapsia. Mykkäsen (2010, 132–133) tutkimuksen mukaan nykypäivänä ajatellaan, että isät ja äidit käyvät töissä, osallistuvat lapsen hoitoon ja tekevät kotitöitä tasapuolisesti. Näin ei kuitenkaan käytännössä ole, vaikka erot isien ja äitien välillä koskien edellä mainittuja töitä on kaventunut. Nainen voidaan nähdä kuitenkin lasten hoidon ja kasvatusta koskevien asioiden portinvartijana, kuten tässä tutkimuksessa äidit osallistuvat erilaisiin päiväkodin järjestämiin tapahtumiin, koska heille se on tärkeämpää. Äidit siis saavat ensisijaisesti osallistua tapahtumiin, jos he haluavat ja he rajoittavat näin isien osallistumista. Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista tehdä laajempi tutkimus siitä, miten isät osallistuvat näihin päiväkodin tapahtumiin ja kokevatko he voivansa vaikuttaa lastaan koskeviin asioihin näiden kautta. Olisi tärkeää, että vanhemmat kokevat voivansa vaikuttaa, koska se lisäisi vanhempien aktiivisuutta ja kiinnostusta päivähoitoa ja varhaiskasvatusta kohtaan.

Tiilikan (2005, 163, 170) tutkimuksen mukaan äidit kaipasivat enemmän yhteistyötä päivähoidon henkilökunnan ja toisten vanhempien kanssa. Toisin kuin Tiilikan tutkimuksessa, tämän tutkimuksen mukaan isillä ei ollut aikaa tai kiinnostusta kokoontua yhteisiin vanhempainiltoihin tapaamaan toisten lasten vanhempia. Isät eivät kaivanneet enempää tapahtumia, joissa voisi tavata toisten lasten vanhempia.

Isät mainitsivat, että äidit ovat yleensä myös niitä, jotka huolehtivat asioista ja joilla on tarve keskustella päivähoidon henkilökunnan kanssa huolta herättävistä asioista enemmän ja tarkemmin. Kivijärvi, Rönkä ja Hyväluoma (2009, 59–60, 64) ovat tutkineet vanhempien stressiä. Tutkimuksen mukaan äidit stressaavat vanhemmuudesta enemmän kuin miehet. Äidit pitivät lasten kasvattamista haasteellisempänä kuin isät ja

äidit myös stressasivat vanhemmuuteen liittyvistä asioista kuten esimerkiksi kurinpidosta ja ristiriidoista. Äidit potivat myös huonoa omatuntoa vanhemmuudesta, kun taas isät potivat tätä huomattavasti vähemmän. Tutkimuksessa isät korostivat äitejä enemmän nauttivansa lapsen kasvun, oppimisen ja kaverisuhteiden seuraamisesta.

Tauriainen (2000, 25) mukaan päivähoitohenkilöstö tarvitsee vanhempien asiantuntemusta lasten yksilöllisistä tarpeista ja taustasta, jotta he voivat suunnitella sopivaa kasvatuksellista toimintaa. Vanhemmat taas tarvitsevat saada tietoa päivähoiton toiminnasta pystyäkseen arvioimaan toiminnan laatua ja muodostamaan laatuksesityksiään. Tässä tutkimuksessa vaikutti siltä, että isillä oli ainakin jonkin verran tietoa päivähoiton päivärytmistä ja toiminnasta. He esimerkiksi olivat tyytyväisiä leikkitaulun käyttöön ja metsäretkiin. Isien tieto päivähoitosta perustui tutkimuksen mukaan lasten kertomuksiin sekä keskusteluihin päivähoiton henkilökunnan kanssa.

Mikkosen (2002, 117) tutkimuksessa tarkasteltiin päivähoiton laatua äitien näkökulmasta. Kun verrataan Mikkosen tutkimustuloksia, tämän tutkimuksen tuloksiin näyttäisi siltä, että äidit ja isät pitivät samoja asioita tärkeinä päivähoitossa. Heidän ajatuksensa laadukkaasta päivähoitosta on hyvin samanlaiset. Molemmat pitivät tärkeänä lapsen turvallisuutta, kaverisuhteita ja lapsen yksilöllistä huomiointia. Molemmat myös pitivät tärkeänä yhteistyötä päivähoiton henkilökunnan kanssa. Molemmissa tutkimuksissa vanhemmat toivoivat yhteistyön ja tiedonvaihdon tapahtuvan pääasiassa päivittäisissä kohtaamistilanteissa. Tutkimustuloksia verratessa isät ajattelivat päivähoiton ja varhaiskasvatuksen laatua suurpiirteisemmin kuin äidit. Mikkosen tutkimuksessa äidit pohtivat asioita tarkemmin.

Koen, että olisi tärkeää tehdä enemmän tutkimuksia isien näkökulmasta, jotta saisimme myös heidän äänensä kuuluviin. Tärkeä jatkotutkimusaihe on miten saisimme isät osallistumaan enemmän päivähoiton toimintaan ja sen kehittämiseen. Tässä tutkimuksessa tavoitin kahdeksan isää, joten tutkimus oli melko suppea. Isät vaikuttivat hyvin tyytyväisiltä päivähoitoon ja varhaiskasvatukseen. He eivät juuri maininneet asioita, missä päivähoitossa tai varhaiskasvatuksessa olisi kehitettävää. Lisäksi isät osallistuivat päivähoitossa järjestettyihin tapahtumiin mahdollisuuksien mukaan lastensa takia, mutta he eivät olleet aidosti kiinnostuneita tulemaan päiväkotiin. Tätä tulisi päivähoiton henkilökunnan pohtia käytännön työssä ja lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia miten saisimme isät kiinnostumaan päivähoiton toiminnasta.

Tämä tutkimus tuo esille isien näkökulman laadukkaasta päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta aikaisempien samaa aihetta käsittelevien tutkimusten rinnalle, joissa on pääasiassa tavoitettu vain äidit. Tutkimus antaa myös vinkkejä päivähoidon henkilökunnalle, miten heidän on hyvä rakentaa yhteistyötä isien kanssa käytännössä. Päivittäisiin vuorovaikutustilanteisiin on panostettava ja huolta herättävät asiat on osattava ottaa puheeksi ammatillisesti. Isät arvostivat myös henkilökunnan huumorintajua.

Tämän tutkimuksen mukaan isät osallistuvat jonkin verran lasten kasvattamiseen ja hoivaamiseen. He tuovat ja hakevat lapsia päivähoidosta ja osallistuvat lapsensa varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin. Jonkin verran isät myös osallistuvat päivähoidon erialisiin tapahtumiin, kuten isänpäiväkahvitukseen ja vanhempainiltoihin. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat siis sen, että isät haluavat osallistua lastensa elämään ja kasvatukseen sen sijaan että he olisivat vain perheenelättäjiä ja leiväntuojia.

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa? Helsinki: Gaudeamus Kirja. Oy Yliopistokustannus.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, M., Karila, K., Alila, K. & Eskelinen, M. 2014. Vaikuta varhaiskasvatukseen. Lasten ja vanhempien kuuleminen osana varhaiskasvatuksen lainsäädäntöprosessia. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:13 Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr13.pdf?lang=fi>
- Asetus lasten päivähoidosta 239/1973. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>
- Aubrey, C., David, T., Godfrey, R. & Thompson, L. 2000. Early Childhood Educational Research. Issues in methodology and ethics. New York: Routledge Falmer Press.
- Barbour, R. 2007. Doing focus groups. The SAGE Qualitative Research Kit. London: Sage.
- Berger, E.H. & Riojas-Cortez, M. 2012. Parents as Partners in Education. Families and Schools Working Together. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.
- Bogdan, R. C. & Knopp Biklen, S. 2007. Qualitative research for education. An introduction to theories and methods. 5. painos. Boston: Allyn and Bacon.
- Clarke-Stewart, K. A. 1987. In search of consistencies in child care research. In D. Phillips (Ed.) Quality in child care: What does research tell us?. Research Monographs of the National Association for Education of Young Children, Vol. 1. Washington, DC: NAEYC, 105–126.
- Dienhart, A. 1998. Reshaping fatherhood: the social construction of shared parenting. Thousand Oaks, California: Sage.
- Dowling, M. 2005. Young children's personal, social and emotional development. London: Sage.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Fabian, H. 2007. Informing transitions. Teoksessa A-W. Dunlop & H. Fabian. Informing transitions in the early years. Research, policy and practice. London: Open University Press, 3–17.

- Fonsén, E. 2010. Pedagogista johtajuutta metsästävässä –Kehittämistoiminta osana laadunhallintaa. Teoksessa L. Turja & E. Fonsén (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa. Tampere: Suomen varhaiskasvatus ry, 127–139.
- Haukanes, H. & Thelen, T. 2010. Parenthood and childhood: debates within the social sciences. Teoksessa T. Thelen & H. Haukanes (toim.) Parenting After the Centur of the Child. Travelling Ideas, Institutional Negotiations and Individual Responses. Burlington, Vermont: Ashgate, 11–32.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E. 2004. Arviointia perhelähtöisyyden toteutumisesta päivähoitossa. Teoksessa P. Kupila (toim.) Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Tammi, 83–92.
- Hujala, E. & Fonsén 2011. Varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja pedagoginen kehittäminen. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 287–299.
- Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P., Nivala, V., Tauriainen, L. & Vartiainen, P. 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun yliopisto. Varhaiskasvatuskeskus.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila-Haapakoski S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus.
- Hujala, E., Puroila, A., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. 1. painos. Vantaa: Edufin.
- Hulkko, L. 2007 Lasten vanhemmat ja työ. Teoksessa Suomalainen lapsi 2007. Helsinki: Stakes, 249–251.
- Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Hoiva-isiä, etä-isiä ja ero-isiä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Huttunen, J. 1998. Isästäkö äidin kaltainen vanhempi? Teoksessa L. Laurinen (toim.) Koti kasvattajana, elämä opettajana. Kasvatus- ja oppimiskulttuurit tutkimuskohteena. Jyväskylä: Atena, 36–66.
- International Encyclopedia of Marriage and Family. 2003. Fatherhood. Saatavana www-osoitteesta <http://www.encyclopedia.com/topic/Fatherhood.aspx>.
- James, A. & James, A. 2008. Key concepts in childhood studies. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Helsinki: Edita.
- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

- Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2011. Eheä kasvupolku – haaste yhteistyölle. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 77–92.
- Karila, K. & Nummenmaa, A., R. 2001. Matkalla moniammatillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkotii. Juva: Bookwell.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. Helsinki: WSOY.
- Kiesiläinen, L. 2002. Vuorovaikutus ammattina. Teoksessa A. Helenius, K. Karila, H. Munter, P. Mäntynen & H. Siren-Tiusanen. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WS Bookwell, 254– 270.
- Kinnunen, U., Malinen, K. & Laitinen, K. 2009. Työn ja perheen yhteensovittaminen: perheiden kokemuksia ja ratkaisuja. Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä. Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 125–147.
- Kivijärvi, S., Rönkä, A. & Hyväluoma, J. 2009. Vanhemmuus arjessa: neuvottelua, hässäköitä ja hassuttelua. Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä. (toim.) Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 47–68.
- Kivimäki, R. 2003. Perhe tuli työelämään. Teoksessa H. Forsberg & R. Nätkin. Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus, 186–201.
- Koivisto, P. 2007. Yksilöllistä huomiota arkisissa tilanteissa. Päivähoidon toimintakulttuurin kehittäminen lapsen itsetuntoa vahvistavaksi. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. Saatavana www-muodossa osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13312/9789513929053.pdf?sequence=1>
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kupila, P. 2004. Arviointi yhteisöllisenä toimintana. Teoksessa P. Kupila (toim.) Arvioidaan yhdessä. Näkökulmia arviointiin varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Tammi, 113–124.
- Laki lasten päivähoidosta 36/1973. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Lastensuojelulaki 417/2007. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Mikkonen, K. 2002. ”Se on koko perheen elämää”. Vanhempien käsityksiä päivähoidon laadusta. Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatuksen laitos. Pro gradu -tutkielma. Saatavana www-muodossa osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2002894923>

- Munter, H. 2002. Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa A. Helenius, K. Karila, H. Munter, P. Mäntynen & H. Siren-Tiusanen. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WS Bookwell, 35–64.
- Mäntyranta, T. & Kaila, M. 2008. Tutkimus ja opetus. Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteissä. Teoksessa Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. 124(13), 1507–13. Saatavana www-muodossa osoitteesta <http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo97349.pdf>
- Määttä, P. 2001. Perhe asiantuntijana. Erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Nisonen, R. 2001. Esiopetus – yhteinen kasvatustehtävä. Teoksessa B. Högström & O. Saloranta. Esiopetus tavoitteellisen oppimispolun alkuna. Jyväskylä: Gummerus, 49–54.
- Owen, M. T., Ware, A. M. & Barfoot, B. 2000. Caregiver-Mother Partnership, Behavior and the Quality of Caregiver-Child and Mother-Child Interactions. Early Childhood Research Quarterly 15(3), 413–428. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.sciencedirect.com.ezproxy.jyu.fi/science/article/pii/S088520060000739>
- Pang, Y. 2010. Facilitating family involvement in early intervention to preschool transition. The School Community Journal 20(2), 183–198. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.adi.org/journal/fw10/PangFall2010.pdf>
- Patton, M. 2002. Qualitative research & evaluation methods. Thousand Oaks, London: Sage.
- Poikonen, P-L & Lehitpää, R. 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: kasvatuskumppanuus perheen voimavarana. Teoksessa A. Rönkä, K. Malinen & T. Lämsä. Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 69–88.
- Puonti, A-M., Saarnio, T. & Hujala A. 2004. Lastensuojelu tänään. Helsinki: Tammi.
- Rantalaiho, M. 2003. Pohjoismaisen isyyspolitiikan isäkuva. Teoksessa H. Forsberg & R. Nätkin. (toim.) Perhe murroksessa. Kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus, 202–229.
- Roberts, R. 2002. Self-esteem and early learning. Lontoo: Paul Chapman Publishing.
- Rodd, J. 1998. Leadership in early childhood. The pathway to professionalism. 2nd ed. Buckingham: Open University Press.
- Rönkä, A., Malinen, K. & Lämsä, T. 2009. Pikkulapsiperheiden arjen paletti. Teoksessa Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 11–20.

- Sauli, H. & Säkkinen, S. 2007. Lasten päivähoito. Teoksessa *Suomalainen lapsi 2007*. Helsinki: Stakes, 169–182.
- Silverman, D. 2006. *Interpreting Qualitative Data. Methods for Analyzing Talk, Text and Interaction*. London: Sage.
- Sosiaalihuoltoasetus 607/1983. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830607>
- Sosiaalihuoltolaki 710/1982. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820710>
- Strauss, A. & Corbin, J. 1998. *Basics of Qualitative Research. Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. London: Sage.
- Taguma, M., Litjens, I. & Makowieci, K. 2012. *Quality Matters in Early Childhood Education and Care: Finland*. OECD:n maaraaportti. Saatavaa www-muodossa osoitteessa <http://www.oecd.org/edu/school/49985030.pdf>
- Tauriainen, T. 2000. Kohti yhteistä laatua. Henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatuksikäsitteet päiväkodin integroidussa erityisryhmässä. Jyväskylä University Printing House. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 0075-4625; 165. Saatavana www-muodossa osoitteessa <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37835/978-951-39-4743-9.pdf?sequence=1>
- Tiilikka, A. 2005. Äitien kasvatuskäsitteitä ja arvioita hyvästä päiväkotikasvatuksesta. Oulun yliopisto, kasvatustieteellisen tiedekunnan julkaisuja E 76. Oulu: Oulun yliopisto. Väitöskirja. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://herkules oulu.fi/isbn9514276280/isbn9514276280.pdf>
- Tschannen-Moran, M. & Hoy, W. K. 2000. A multidisciplinary analysis of the nature, meaning and measurement of trust. *Review of Educational Research* 70(4), 547–593. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.jstor.org.ezproxy.jyu.fi/stable/1170781?seq=2>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Saatavana www-muodossa osoitteessa <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>
- Välimäki, A-L. 2013. *Julkishallinnon luomat kasvuyhteisöjen puitteet*. Teoksessa P. Marjanen, M. Marttila & M. Varsa (toim.) *Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille*. Jyväskylä: PS-kustannus, 167–195.

LIITTEET

LIITE 1

Isät, nyt on teidän tilaisuus tulla kuulluksi!

Teen tutkimusta isien näkemyksistä varhaiskasvatuksesta ja päivähoidosta. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoa isien odotuksista ja näkökulmista päivähoitopalveluihin, ja sitä kautta lisätä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan ja kuulluksi tulemistaan.

Kerään tutkimusaineistoni 4-5 hengen ryhmähaastatteluissa, jossa asioita käsitellään keskustellen rennossa ilmapiirissä. Toteutan haastattelut päiväkodin tiloissa ryhmän isille sopivana aikana. Haastattelu kestää noin tunnin. Haastatteluun osallistuneiden tiedot eivät tule lopulliseen tutkimusraporttiin.

Vanhempien ja lasten tarpeet ja odotukset muuttuvat kaiken aikaa, joten tähän liittyvä tutkimus on tärkeää, jotta tarpeita vastaavaa ja laadukasta varhaiskasvatusta ja päivähoitoa voidaan tarjota. Olisi todella arvokasta, jos voisit isänä osallistua tähän haastatteluun.

Tässä yhteystietoni mikäli haluat tietää lisää tutkimuksesta:

Pia Holopainen puh: xxx, sähköpostiosoite: xxx

Palautathan alaosan keskiviikkoon 30.10. mennessä. Otan yhteyttä sähköpostitse tai tarvittaessa puhelimitse niihin, jotka ovat halukkaita osallistumaan haastatteluun.

 En osallistu tutkimukseen

Osallistun tutkimukseen, ja minuun voi ottaa yhteyttä alla olevin tiedoin

Nimi _____

Sähköpostiosoite _____

Puhelinnumero _____

LIITE 2

1. LAPSI PÄIVÄHOIDOSSA

- a) Mitkä asiat teistä ovat päiväkodissa tärkeitä lapsen viihtymisen, oppimisen ja kehityksen kannalta?
- b) Mitkä asiat ovat lapselle itselleen tärkeitä päiväkodissa ja mistä vanhempi voi sen huomata tai päätellä?

2. YHTEISTYÖ PÄIVÄHOIDON HENKILÖKUNNAN KANSSA

- a) Miten koet yhteistyön toimivan päivähoidon henkilökunnan kanssa?
- b) Miten koette isänä voivanne vaikuttaa päiväkodin toimintaan ja lapsen saamaan hoitoon ja kasvatukseen?

Missä asioissa isillä olisi annettavaa päiväkodin toiminnalle ja henkilökunnalle?

Mistä asioista isinä puolestanne haluaisitte tietää enemmän?

- c) Mitkä asiat mielestänne ovat tärkeitä päiväkodin ja vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa?

Mitä varten yhteistyön toteuttaminen on tärkeää?

- d) Miten yhteistyötä voitaisiin kehittää niin, että isilläkin olisi enemmän mahdollisuuksia osallistua ja tulla kuulluksi?

3. LAADUKAS VARHAISKASVATUS JA PÄIVÄHOITO

- a) Mistä asioista muodostuu laadukas varhaiskasvatus ja päivähoito?
Mihin asioihin itse kiinnittäisitte huomiota, jos olisitte valitsemassa useista vaihtoehtoisista paikoista?
- b) Mihin seikkoihin tänä päivänä pitäisi kiinnittää huomiota, että laadukas varhaiskasvatus ja hoito tulisivat turvattua lapsille?